

Draaiboek coördinatie waterschaarste en droogte

Reactieve pijler waterschaarste- en droogterisicobeheer

Versie 8.0

VERSIE

Dit draaiboek coördinatie bij waterschaarste en droogte is een levend document. Telkens dit draaiboek ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de CIW zal dit aanleiding geven tot een nieuwe versie. In onderstaande tabel volgt een overzicht van de verschillende versies en de datum van goedkeuring door de CIW.

Versie	Goedkeuring CIW
1.0	16/10/2017
2.0	20/06/2018
3.0	22/03/2019
4.0	24/06/2019
5.0	01/07/2019
6.0	05/06/2020
7.0	25/06/2020
8.0	30/06/2021

INHOUD

1 Kader van het draaiboek COÖRDINATIE waterschaarste en droogte	6
1.1 Doel en opzet van het draaiboek.....	6
1.1.1 Focus.....	6
1.1.2 Definities.....	7
1.1.3 Relatie met droogte-escalatieschema van de drinkwatersector.....	7
1.2 Bevoegdheden en instrumentarium i.k.v. beheer en coördinatie.....	8
1.2.1 De Vlaamse Waterweg.....	8
1.2.2 Beheerders onbevaarbare waterlopen (VMM, provincies, gemeenten, polders en wateringen).....	9
1.2.3 Bevoegdheden burgemeester, gouverneur, minister van Binnenlandse Zaken.....	10
1.2.4 Agentschap Natuur en Bos.....	11
1.2.5 Drinkwaterbedrijven.....	11
2 Op- en afschaling BEHEERNiveaus: criteria en procedures	13
2.1 Netwerk samenwerkende partners.....	13
2.2 Op- en afschalingsniveaus en kleurcodering.....	14
2.3 Waterschaarste- en droogte-indicatoren.....	16
2.3.1 Sectorale reactieve waterschaarste- en droogteindicatoren.....	16
2.3.2 Communicatie.....	20
2.4 Maatregelen (Vlaams Reactief afwegingskader prioritair watergebruik).....	21
2.5 Kader voor instellen onttrekkingsverboden op ecologisch kwetsbare waterlopen.....	24
2.6 Kader voor de aanpak van blauwalgenbloeien.....	25
3 Coördinatie waterschaarste en droogte	28
3.1 Evaluatie en opvolging van waterschaarste en droogtegebeurtenissen.....	28
3.1.1 Opvolging droogte-events.....	28
3.1.2 Activering overleg droogte.....	28
3.2 Droogteoverleg.....	28
3.2.1 Droogtecommissie (Vlaams niveau).....	28
3.2.2 Provinciaal droogteoverleg.....	29
3.2.3 Adviesgroep Droogte.....	29
Bijlage 1: Draaiboek Bevoorrading kraanwater bij droogte - 2021	30
1 Inleiding	33
2 Bevoorrading kraanwater	34

2.1	Inleiding.....	34
2.2	Statusindicator bevoorrading kraanwater	34
2.3	Wetgeving - tijdelijke gebruiksbeperkingen kraanwater	38
2.4	Handhaven van tijdelijke gebruiksbeperkingen van kraanwater	40
2.5	Vlaamse en federale bevoegdheden	41
3	Droogte.....	42
3.1	Droogteoverleg	42
3.1.1	Vlaams niveau	42
3.1.2	Provinciaal niveau	43
3.2	Impactindicator – ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte	43
3.3	Linken tussen de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte en statusindicator bevoorrading kraanwater	46
3.4	Aanleveren van actuele info aan Adviesgroep droogte.....	47
4	Statusindicator bevoorrading kraanwater - werking bij droogte.....	49
4.1	Situering	49
4.1.1	Drinkwaterbevoorrading en droogte.....	49
4.1.2	Principes en aandachtspunten – geel en oranje.....	50
4.2	Reguliere werking: GROEN.....	51
4.3	Probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk	51
4.3.1	Waakzaamheidsfase: GEEL	51
4.3.2	Pré-alarmfase: ORANJE.....	54
4.4	Problemen andere sector	57
4.4.1	Waakzaamheidsfase: GEEL	57
4.4.2	Pré-alarmfase: ORANJE.....	59
4.5	Alarmfase: ROOD – nood- en interventieplan	61
5	Bijlage.....	63
5.1	Bijlage 1 – Criteria van de verschillende waterbedrijven voor de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte.....	63
5.1.1	AQUADUIN - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en effluent. 63	
5.1.2	AGSO Knokke-Heist - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW	63
5.1.3	Pidpa - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte– GW.....	64
5.1.4	water-link - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – OW	64
5.1.5	Farys - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en OW	64
5.1.6	De Watergroep - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte - GW en OW..	65
5.2	Bijlage 2 – Niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik	70
5.2.1	Voorstel van niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik.....	70

Bijlage 2: Ecologische kwetsbaarheid droogte	71
Bijlage 3: Huishoudelijk reglement Vlaamse Droogtecommissie	77
Hoofdstuk I - Oprichting en ontbinding van de Droogtecommissie.....	77
Hoofdstuk II - Samenstelling	77
Hoofdstuk III - Bijeenroeping, vergadering en verslaggeving van de Droogtecommissie	77
Hoofdstuk IV - Taakstelling.....	79
Hoofdstuk VI - Algemene bepalingen.....	80
Bijlage 4: DROOGTE-OVERLEGSTRUCTUREN EN HUN LEDEN	81
Bijlage 5: MODELBESLUITEN.....	83

1 KADER VAN HET DRAAIBOEK COÖRDINATIE WATERSCHAARSTE EN DROOGTE

1.1 Doel en opzet van het draaiboek

Om een (dreigende) waterschaarste en/of droogte situatie het hoofd te bieden, is het belangrijk dat tijdig wordt gewaarschuwd, dat een eenduidig beeld van de situatie bestaat en dat betrokken actoren overleggen over de te nemen beslissingen en maatregelen.

Dit draaiboek **beschrijft het kader waarbinnen de informatie-uitwisseling tussen de partners en de afstemming van maatregelen en communicatie bij waterschaarste en droogte zal gebeuren.**

Het draaiboek gaat in op:

- het juridische kader en de bevoegdheden voor het beheer en het nemen van maatregelen;
- de opvolging en beoordeling van (aankomende) waterschaarste- en droogtesituaties aan de hand van een indicatorenkader en droogteniveaus;
- een kader voor de afweging van prioritaire watergebruiken bij waterschaarste door droogte;
- het forum waarbinnen de coördinatie bij waterschaarste en droogte zal gebeuren, met onderscheid in een Droogtecommissie op Vlaams niveau (ingebed in de CIW-werking) en een provinciaal droogte-overleg.

Het draaiboek coördinatie bij waterschaarste en droogte is een dynamisch, levend document dat op regelmatige tijdstippen wordt bijgewerkt.

1.1.1 Focus

De aanpak m.b.t. het waterschaarste- en droogterisicobeheer gaat uit van **de 3 P's (preventie-paraatheid- protectie)** en van een **gedeelde verantwoordelijkheid**.

Het draaiboek coördinatie waterschaarste en droogte staat voor de pijler “paraatheid” en gaat in op de **reactieve acties**. Het bevat de kortetermijnmaatregelen die de negatieve effecten van droogte beperken waarbij het reactief afwegingskader prioritair watergebruik als beslissingsondersteunend beleidsinstrument wordt gehanteerd.

Daarnaast is er het waterschaarste- en droogterisicobeheerplan als onderdeel van de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 met preventieve maatregelen en protectiemaatregelen en aangevuld met de maatregelen uit de Blue Deal, die de proactieve aanpak vormen.

1.1.2 Definities

Droogte, waterbeschikbaarheid en waterschaarste kunnen op verschillende manieren gedefinieerd worden. Geïnspireerd op de definities van het Milieu- en Natuurrapport (MIRA) omschrijven we de begrippen “droogte”, “waterschaarste” en “waterbeschikbaarheid” hier als volgt:

- **droogte:** Droogte is een natuurlijk voorkomend fenomeen waarbij door gebrek aan neerslag de waterbeschikbaarheid daalt.
- **waterbeschikbaarheid:** De hoeveelheid beschikbaar water hangt af van de hoeveelheid neerslag die in Vlaanderen valt, het deel dat daarvan verdampt en de hoeveelheid water die via rivieren en grondwater Vlaanderen binnenstroomt.
- **waterschaarste:** Waterschaarste ontstaat wanneer de waterbeschikbaarheid te laag geworden is om aan de vraag naar water voor één of meer toepassingen te voldoen. Dat kan gebeuren of omdat de vraag stijgt, of omdat het aanbod (tijdelijk) daalt. Waterschaarste treedt dus op wanneer aan de vraag naar water met een bepaalde kwaliteit niet meer kan voldaan worden. Er kan dus ook een waterschaarste optreden op het vlak van water met een bepaalde kwaliteit, hoewel er nog genoeg water van mindere kwaliteit kan zijn. Dit kan een gevolg zijn van droogte, maar ook van calamiteiten of wat grondwater betreft, bijvoorbeeld ook als gevolg van overexploitatie van de grondwatervoorraad.

1.1.3 Relatie met droogte-escalatieschema van de drinkwatersector

In 2021 werd een nieuw escalatieschema bevoorrading drinkwater uitgewerkt binnen de projectgroep “escalatieschema drinkwater”. Dit schema wordt integraal overgenomen in Bijlage 1: Draaiboek Bevoorrading kraanwater bij droogte - 2021

1.2 Bevoegdheden en instrumentarium i.k.v. beheer en coördinatie

[Bij de beheersing van droogte zijn naast waterbeheerders ook andere actoren betrokken. Dit hoofdstuk geeft aan welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden de verschillende actoren hebben. Daarbij is zowel naar operationele verantwoordelijkheden, als naar wettelijke bevoegdheden gekeken.]

1.2.1 De Vlaamse Waterweg

Operationeel

- Bedienen peilregulerende kunstwerken
- Instellen beperkingen schutregimes – diepgang zowel voor beroeps- als pleziervaart
- Intrekken/beperken van vergunde captaties
- Verdeling van zoetwater volgens wettelijke verdragen (Maasafvoer­verdrag en Vlaams-Nederlands verdrag voor het Kanaal Gent-Terneuzen) en de peil- en debietbehoef­ten van de waterwegen.
- Terugpompen of turbineren
- Aanpassen van de tapstanden op de sluizen die het debiet in de langsriolen regelen
- Stilleggen van waterkrachtcentrales

Juridisch

De maatregelen die De Vlaamse Waterweg neemt zijn gebaseerd op de geldende regelgeving:

- **Het Scheepvaartreglement** voorziet hierin een aantal clausules :
 - Artikel 48 stelt dat er geen schadeloosstelling kan worden gevorderd voor averij/stremming ten gevolge van gebrek aan voedingswater, door een ongeval of door maatregelen in het algemeen belang getroffen.
 - Artikel 97 geeft aan : “Het is verboden een watervang voort te gebruiken wanneer het water onder de voor scheepvaart vastgestelde hoogte is gedaald.”
 - Verder heeft de schipper verplichtingen om zich te schikken naar de bijzondere bevelen die hem worden gegeven ten behoeve van de veiligheid of de goede orde van de scheepvaart (art. 1.19) en ze dienen zich te houden aan de tijdelijke voorschriften die worden uitgevaardigd als bericht aan de schipperij (art. 1.22).

Het is dus de verantwoordelijkheid van de waterwegbeheerder om de diepgang te verzekeren. Schade door averij ten gevolge van lage waterpeilen kunnen verhaald worden op de waterwegbeheerder, tenzij hierover tijdig bericht werd via de nodige scheepvaartberichten. Schadeclaims door oponthoud of maatregelen genomen voor de droogte kunnen op basis van bovenvermelde artikels afgewezen worden.

- Het opleggen van beperkingen bij het **capteren** van water uit bevaarbare waterwegen en kanalen is juridisch afgedekt door artikel 81 van het **decreet van 21.12.1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991**, dat als volgt luidt:

“Art. 81. Bij uitzonderlijk lage waterstanden, waarbij captatie van water gevaar kan opleveren voor de scheepvaart, voor de waterwegen en hun aanhorigheden of voor de havens en hun aanhorigheden, kan een tijdelijk verbod of een tijdelijk beperking van captatie worden opgelegd.

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten hiervan.”

- In het **uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 1991** werd onder de rubriek “algemene voorwaarden” een artikel 5 ingeschreven dat t.a.v. vergunninghouders stelt:

“Art. 5. De vergunning voor een watervang kan mits motivering door de vergunningverlenende overheid te allen tijde in het belang van de waterweg geheel of ten dele ingetrokken, geschorst of gewijzigd worden zonder dat de vergunninghouder enige aanspraak kan maken op schadeloosstelling.”

Het instellen van een gemotiveerde schorsing, het weze onder vorm van een volledig verbod of een beperking, kan also geen aanleiding geven tot een schadeloosstelling van de vergunninghouders.

1.2.2 Beheerders onbevaarbare waterlopen (VMM, provincies, gemeenten, polders en wateringen)

Operationeel

- Bedienen peilregulerende kunstwerken op waterlopen (pompgemalen, stuwen, ...)
- Monitoring in functie van een beoordeling van droogte en laagwatersituaties
- Inrichting- en onderhoudsmaatregelen voor de onbevaarbare waterlopen afstemmen op periodes van droogte/laag water (bv. maatregelen die zorgen voor een minder snelle afvoer van het beschikbare water, een aangepast peilbeheer in polder of watering)
- Regelen van niveau van de waterspaarbekkens, afsluiten van de tapplaatsen aan de bekken indien nodig (provincie)

Juridisch

- De maatregelen die de beheerders van onbevaarbare waterlopen nemen, zijn gebaseerd op de Wet Onbevaarbare Waterlopen en het uitvoeringsbesluit op deze wet.
- Het uitvoeringsbesluit op de Wet Onbevaarbare Waterlopen bepaalt dat een aangelande, dit wil zeggen een gebruiker van een onroerend goed dat rechtstreeks aan de onbevaarbare waterloop of publieke gracht paalt, water kan onttrekken uit deze onbevaarbare waterloop of publieke

gracht. Niet-aangelanden kunnen enkel onttrekken vanaf de openbare weg, of vanaf een door derden gebruikt onroerend goed palend aan de onbevaarbare waterloop of publieke gracht op basis van een overeenkomst met een aangelande die de gebruiksrechten voor dit onroerend goed heeft.

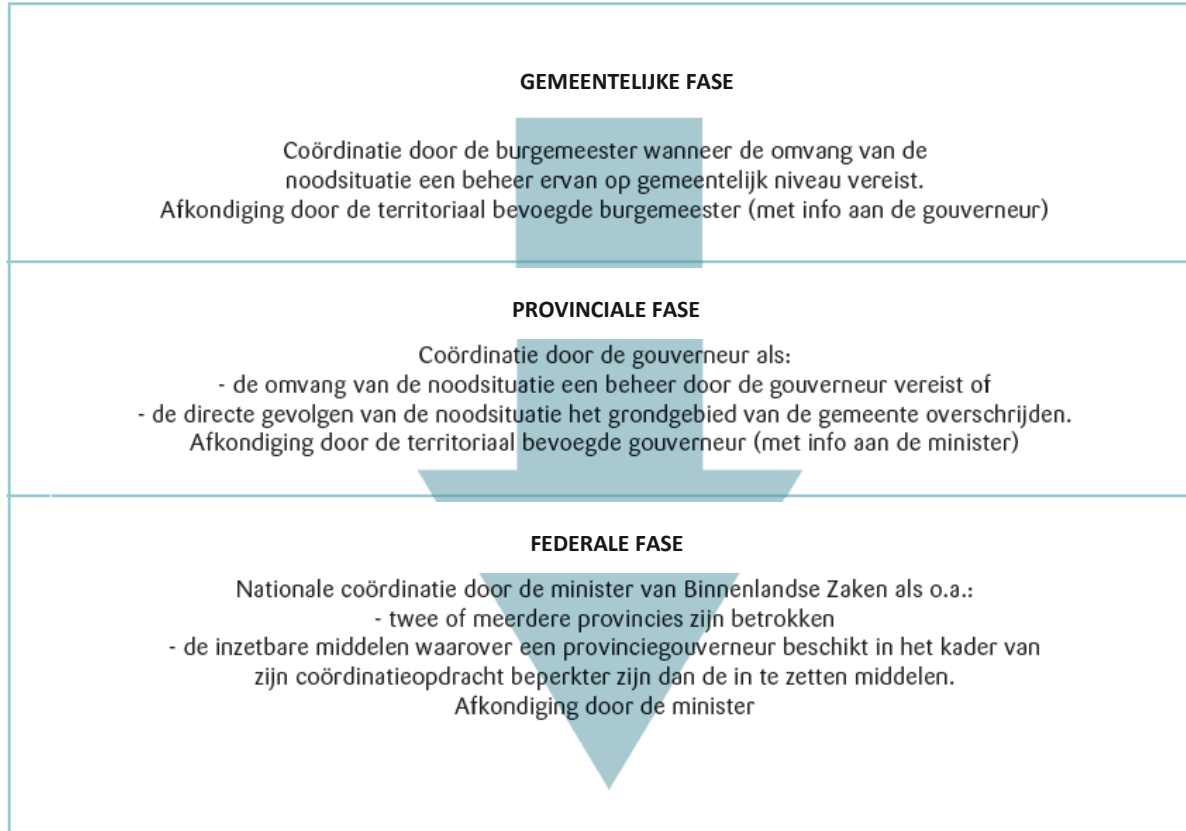
- Een onttrekking uit een onbevaarbare waterloop of een publieke gracht dient vanaf 1 januari 2022 steeds vooraf gemeld te worden aan de betrokken waterbeheerder of de beheerder van de publieke gracht via het www.wateronttrekking.be. De volgende handelingen zijn niet onderworpen aan een melding, voor zover de onttrekking minder dan 500m³ per jaar bedraagt:
 - 1° weidepompen gebruiken om dieren te drenken;
 - 2° spuittoestellen vullen om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken, op voorwaarde dat de gebruiker van de toestellen dusdanig te werk gaat dat er geen risico op puntverontreiniging is;
 - 3° een water- of aalton van maximaal 10 m³ vullen;
 - 4° zonnepompen voor weidevogels en de pompen voor veedrinkpoelen.
- Elke onttrekking is vanaf 1 januari 2022 voorzien van een debietmetingssysteem dat een voortdurende registratie mogelijk maakt van het totale volume gecapteerde water. De debietmeter wordt geplaatst voor het eerste aftappunt van het onttrokken water. Als de onttrekking gebeurt via een vaste inrichting, wordt de debietmeter voor de eerste ingebruikneming op kosten van de onttrekker verzegeld door de toezichthoudend ambtenaar of zijn aangestelde. De volgende onttrekkingen zijn vrijgesteld van de verplichting over een debietmetingssysteem te beschikken, voor zover de onttrekking op jaarbasis minder dan 500 m³ bedraagt:
 - 1° een onttrekking bestaande uit een weidepomp om dieren te drenken;
 - 2° een onttrekking om een spuittoestel te vullen om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken;
 - 3° een onttrekking om een water- of aalton van maximaal 10 m³ te vullen;
 - 4° een onttrekking met behulp van een pomp om een of meerdere haspels te voeden met een effectief debiet kleiner dan 10 m³ per uur. Indien de pomp meerdere haspels voedt, telt het effectief debiet van de gezamenlijke haspels;
 - 5° zonnepompen voor weidevogels en pompen voor veedrinkpoelen.

1.2.3 Bevoegdheden burgemeester, gouverneur, minister van Binnenlandse Zaken

- De gouverneurs kunnen na advies van de CIW het onttrekken van water verbieden of beperken om de doelstellingen van het integraal waterbeleid te halen.
- De gouverneurs kunnen bij waterschaarste of droogte in uitvoering van artikel 31 §3 van het uitvoeringsbesluit op de wet onbevaarbare waterlopen op voorstel van de CIW of op voorstel van een waterbeheerder, tijdelijke beperkingen opleggen of een tijdelijk verbod afkondigen om water te onttrekken uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten voor de hele provincie of delen ervan.
- Bij calamiteiten (vervuiling, ...) kunnen burgemeesters en gouverneurs gebruik maken van hun bevoegdheden om op te treden bij ernstige verstoring van de openbare rust, bedreiging van de

volksgezondheid en andere noodgevallen (art. 135 § 2 Nieuwe Gemeentewet, art. 128 Provinciewet). Zij kunnen in deze uitzonderlijke omstandigheden op basis van deze algemene wetgeving elke maatregel nemen om de toestand te bedwingen. Het niveau van het beheer (en de noodplanning) wordt bepaald door criteria zoals de aard van de noodsituatie, de geografische uitgestrektheid, het aantal slachtoffers, de milieueffecten, de economische weerslag,

1.2.4 Agentschap Natuur en Bos

Operationeel

- Het voorzien in strategische voorraden bluswater voor brandgevoelige vegetatie (heide).

Juridisch

- Ook op crisismomenten is het belangrijk alle nodige maatregelen te nemen om schade aan beschermde natuur maximaal te vermijden (voorzorgsbeginsel Natuurdecreet).

1.2.5 Drinkwaterbedrijven

Operationeel

- Het voorzien in voldoende opslagmogelijkheden van water voor de drinkwatervoorziening bij droogte en waterschaarste

Juridisch

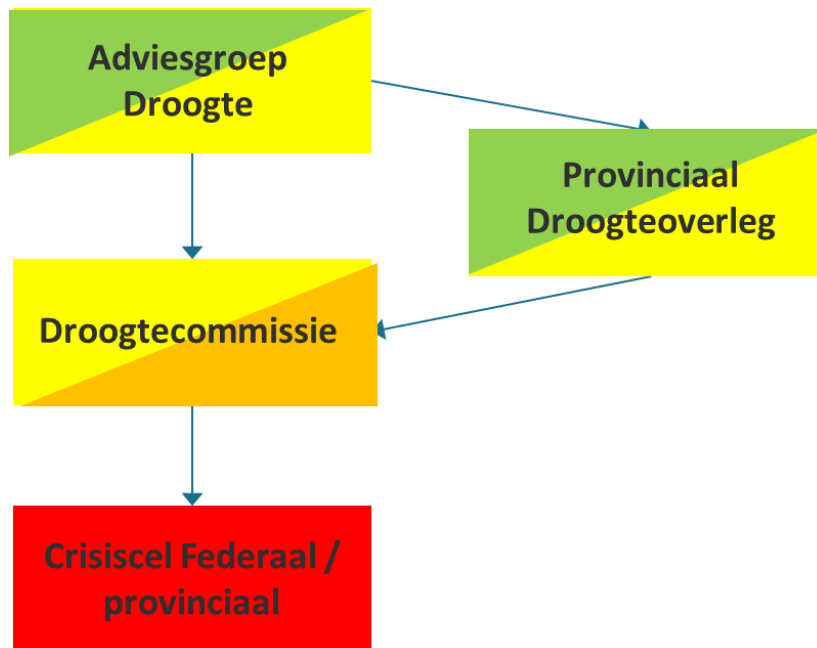
- De drinkwaterbedrijven hebben een openbare dienstverplichting conform artikel 8 uit het drinkwaterdecreet (Decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending) en zijn hierdoor verplicht om ten allen tijde veilig en gezond drinkwater te leveren
- Volgens artikel 2 en artikel 3/1 in het besluit over de kwaliteit van de levering (Besluit kwaliteit en levering van water, bestemd voor menselijke consumptie) hebben drinkwatermaatschappijen de verplichting om schoon en gezond water te leveren. De exploitant moet hiervoor alle passende middelen inzetten om de waterlevering op elk moment te verzekeren.

2 OP- EN AFSCHALING BEHEERNIVEAUS: CRITERIA EN PROCEDURES

2.1 Netwerk samenwerkende partners

Onderstaand netwerkschema geeft een overzicht welke partners en welke fora contact met elkaar onderhouden en informatie uitwisselen.

Tussen de verschillende overlegfora worden onderstaande afspraken gemaakt over vergadersequentie zodat er maximaal informatie kan uitgewisseld worden en maatregelen en communicatie kunnen afgestemd worden met het Vlaams niveau.

Zolang niveau 0 (groen) van kracht is, is vergaderen niet strikt nodig.

Wanneer er een indicatie is dat van niveau 0 (groen) naar niveau 1 (geel) moet overgegaan worden en zolang niveau 1 van kracht is, komen de Adviesgroep Droogte en de provinciale droogteoverlegstructuren samen naargelang de noodzaak.

Wanneer er een indicatie is dat van niveau 1 (geel) naar niveau 2 (oranje) moet overgegaan worden en wanneer er bijkomende maatregelen genomen dienen te worden, wordt de volgende wekelijkse vergadersequentie gevolgd:

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Voormiddag	Update indicatoren dashboard (uiterlijk 11u)	Provinciaal droogteoverleg	Provinciaal droogteoverleg	Droogtecommissie	In werking treden afgestemde maatregelen en communicatie
Namiddag	Adviesgroep Droogte	Provinciaal droogteoverleg	Provinciaal droogteoverleg	Droogtecommissie	

Jaarlijks wordt voor de periode juni-juli-augustus een permanentiekalender voor alle secretariaten van de diverse droogteoverlegstructuren samen opgesteld en gedeeld, zodat elk secretariaat ten allen tijde bemand is. Als er feestdagen in een week vallen, wordt bovenstaande vergadersequentie zodanig aangepast dat ten laatste op de voorlaatste werkdag van de week de communicatie kan gebeuren en ten laatste de laatste werkdag van de week de afgestemde maatregelen in werking treden.

Jaarlijks wordt voor eind mei de ledenlijst van elke droogteoverlegstructuur herbevestigd en waar nodig aangepast.

2.2 Op- en afschalingsniveaus en kleurcodering

De operationele op- en afschaling kent vier niveaus. De tabel hieronder schetst kort wat de criteria zijn om van het ene naar het andere niveau te schakelen, wie beslist om op- of af te schalen per niveau en wie op elk niveau het beheer coördineert en adviseert.

Overkoepelende /status	kleur	Acties
Niveau 0 / Normaal beheer		<ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren van het VRAG¹ worden maandelijks gerapporteerd en ter beschikking gesteld aan de leden van de provinciale droogte-overleggen en de Adviesgroep Droogte • Provinciale droogte-overleggen: monitoring • Adviesgroep Droogte: monitoring en berichtgeving wanneer nodig • Droogtecommissie: geen actie • (Extra/Speciale) Maatregelen zijn niet van toepassing
		Indien er preventieve maatregelen getroffen worden door en binnen de bevoegdheid van de afzonderlijke leden van de Droogtecommissie.
Niveau 1 / Preventieve maatregelen door beheerders		<ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren van het VRAG worden 2 keer per maand gerapporteerd en ter beschikking gesteld aan de leden van de provinciale droogte-overleggen, Adviesgroep Droogte en de Droogtecommissie • Adviesgroep Droogte adviseert en informeert in overleg met de provinciale droogteoverleggen. De Droogtecommissie wordt ingelicht van de toestand indien ingeschat wordt dat de toestand naar een alarmsituatie kan evolueren. <p>De leden van de Droogtecommissie nemen elk binnen hun bevoegdheid bijkomende preventieve maatregelen (bv. terugpompen schutwater, gegroepeerd schutten, ...)</p>
		Wanneer de Adviesgroep Droogte of vanuit de provinciale droogte-overleggen het wenselijk geacht wordt om op te schalen naar niveau 2 wordt de Droogtecommissie ingelicht en samengeroepen om verdere stappen te bepalen. Er wordt dan bekeken of er (naast de maatregelen uit code geel) nood is aan bijkomende reactieve maatregelen uit het VRAG (zie tabel 1 rapport VRAG in bijlage). De Droogtecommissie besluit over op- en afschaling tussen niveau 1 en 2
Niveau 2 / Maatregelen afgestemd binnen Droogtecommissie		<ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren van het VRAG en genomen maatregelen worden wekelijks gerapporteerd en ter beschikking gesteld aan de leden van de provinciale droogte-overleggen, de Adviesgroep Droogte en de Droogtecommissie. • De Droogtecommissie coördineert. De Adviesgroep Droogte adviseert, samen met de provinciale droogte-overleggen naar de Droogtecommissie. • De leden van de Droogtecommissie nemen maatregelen, ondersteund door het VRAG en stemmen communicatie op elkaar af.
		Wanneer de waterschaarste of droogte schadelijke gevolgen voor het maatschappelijke leven (kan) veroorzaken, zoals een ernstige verstoring van de openbare veiligheid, een ernstige bedreiging ten opzichte van het leven of de gezondheid van personen en/of ten opzichte van belangrijke materiële belangen, en waarbij de coördinatie van de disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of om de schadelijke gevolgen te beperken
Niveau 3 / Crisiscoördinatie door Provinciale of Federale crisiscel i.k.v. rampenplan		<ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren van het VRAG en genomen maatregelen worden minstens wekelijks gerapporteerd en ter beschikking gesteld aan de leden van de provinciale droogte-overleggen, de Adviesgroep Droogte, de Droogtecommissie en de crisiscellen. • De federale of provinciale crisiscellen coördineren en communiceren. • De Adviesgroep Droogte adviseert, samen met de provinciale droogte-overleggen naar de Droogtecommissie, die op haar beurt de crisiscellen adviseert.

2.3 Waterschaarste- en droogte-indicatoren

[Dit hoofdstuk geeft een overzicht van model- en monitoringgegevens en indicatoren die kunnen gebruikt worden om het waterschaarste- en droogterisico in te schatten en zijn gebaseerd op de indicatoren uit het reactief afwegingskader prioritair watergebruik.]

2.3.1 Sectorale reactieve waterschaarste- en droogteindicatoren

De droogte/waterschaarste-indicatoren werden afgeleid door voor elk van de betrokken waterbehoefte sectoren de typen waterbronnen en waterschaarsteproblematieken te identificeren; zie het samenvattend overzicht in Figuur 1. Voor elk van deze problematieken werd een indicator geselecteerd, die in real-time en gebiedsvariabel berekend kan worden, en waarvoor drempelwaarden gedefinieerd konden worden voor volgende twee droogteniveaus:

- **Droogteniveau 1:** Het watersysteem komt mogelijk onder druk met gevaar op waterschaarste voor één of meerdere sectoren en/of met gevaar aan het watersysteem indien geen voorzorgsmaatregelen worden genomen. Dit niveau komt overeen met de fase “alarm”.
- **Droogteniveau 2:** Het watersysteem bereikt een kritiek niveau, waarbij er zich effectief waterschaarste voordoet voor één of meerdere sectoren. Dit niveau komt overeen met de fase “crisis”.

¹ Zie ‘Uitwerking van een reactief afwegingskader prioritair watergebruik tijdens waterschaarste: Eindrapport’, april 2021 p182-183

Typen waterbronnen Typen problematieken/deelproblematieken		Sector/deelsector/doelgroep								
		Drinkwatermaatschappijen	Huishoudens, handelaars, o	Scheepvaart (beroepsvaart,	Industrie	Land- en tuinbouw - Akkerb	Landbouw - Veeteelt	Recreatie	Natuur/Ecologie	
Oppervlaktewater Waterlopen: Alle Waterlopen: Bevaarbare en kanalen Waterlopen: Onbevaarbare Waterlopen: Polders Stilstaande wateren: putten, vijvers, poelen, ... Zwemwaters, visvijvers, andere wateren voor recreatief gebruik Bufferbekkens										
	Laag debiet of waterstand	Onvoldoende waterinnememogelijkheid	X	x		X	X	X	X	X
		Aangetaste aquatische ecologische toestand								X
		Uitgedroogde valleigonden door laag water								X
		Onvoldoende diepgang scheepvaart			X					
		Stabiliteit van dijken in gevaar bij lage waters			X	X	X	X	X	X
		Internationale verdragen (met NL)	X		X	X	X	X	X	X
	Slechte fysico-chemische waterkwaliteit	Hoog zoutgehalte	X			X	X	x	X	X
		Hoge watertemperatuur	x			X				x
		Slechte biologische waterkwaliteit								
Grondwater										
Freatisch grondwater										
Gespannen grondwater										
	Lage grondwaterstand	Onvoldoende onttrekkingsmogelijkheid (ev.	X	X		X	X	X	X	X
		Verdroogde ondergrond in kwetsbare natuu								X
		Mineralisatie van veenbodems of andere ko								X
		Stabiliteit van gebouwen in gevaar bij uitged		X		X				
	Slechte fysico-chemische waterkwaliteit	Hoog zoutgehalte	X	X		X	X	X	(x)	
		Hoog zoutgehalte	X	X		x	X	X	x	
	Leidingwater	Drinkwaterproductietekort		X		X	X	X	X	
		Leegstand spaarbekkens drinkwatermaatsch	X							
		Hoog drinkwatergebruik	X							
		Onvoldoende capaciteit voor aankoop	X							
		Lek in drinkwaterleidingnetwerk	X							
	Bodemwater	Laag bodemvochtgehalte								
		Aantasting vegetatie					X	x		X
		Productieverlies gewassen						x		
		Dor gras (bv. gazons)		X					X	
Regenwater										
	Leegstand hemelwaterputten en -bekkens		x	X		X	X	X	X	
Grijswater - effluentwater										
	Onvoldoende beschikbaarheid aan kwaliteitsvol effluent		x			X	X		X	

Figuur 1: Overzicht van waterbronnen en waterschaarsteproblematieken voor elk van de hoofdsectoren.

Uit deze long-list van deze droogte/waterschaarste-indicatoren werd een short-list geselecteerd bestaande uit volgende indicatoren:

- Meteorologische droogte-indicatoren:
 - ✓ Standardised Precipitation Index & Standardised Precipitation Evapotranspiration Index
 - ✓ Doorlopend potentieel neerslagtekort
- Hydrologische waterschaarste-indicatoren:

- ✓ Waterloopdebieten
- ✓ Waterpeilen waterlopen en kanalen
- ✓ Bodemvochtgehaltes²
- ✓ Freatische grondwaterstanden
- Waterkwaliteitsgerelateerde waterschaarste-indicatoren:
 - ✓ (Waterkwaliteit waterlopen, ter hoogte van innamepunten)²
 - ✓ Zoutgehalte waterlopen
 - ✓ Waterkwaliteit recreatiewateren
 - ✓ Proliferatie van blauwalgen
 - ✓ Watertemperatuur: ter hoogte van innamepunten koelwater elektriciteitscentrales
- Ruwwaterbeschikbaarheidsindicatoren drinkwatersector
- Vullingsgraad hemelwaterputten²

Voor elk van deze indicatoren werd na literatuuronderzoek en op basis van de ervaringen van de belanghebbenden en het projectuitvoerend team een methode voorgesteld om de indicator ruimtelijk variabel voor Vlaanderen te bepalen, hetzij rechtstreeks op basis van in real-time beschikbare waarnemingen, hetzij via een berekening of modellering gebruik makend van zulke waarnemingen. Voor de meteorologische droogte-indicatoren, het bodemvochtgehalte en de vullingsgraad van de hemelwaterputten zijn deze waarnemingen de dagmetingen van neerslag en potentiële evapotranspiratie beschikbaar op waterinfo.be. Voor de waterloopdebieten en -waterpeilen zijn dat de dagmetingen ter hoogte van de hydrometrische stations langs de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen. Voor de freatische grondwaterstanden zijn dat de grondwaterstandsmetingen, beschikbaar op Databank Ondergrond Vlaanderen. Voor de waterkwaliteitsgerelateerde waterschaarste-indicatoren zijn dat de waterkwaliteitsmetingen van de VMM en het HIC, de meldingen bij het centraal online meldpunt voor blauwalgenbloeien, en de meldingen en waarschuwingen via de geëigende procedure voor de erkende zwem- en recreatievijvers. De ruwwaterbeschikbaarheids-indicatoren voor de drinkwatersector worden bepaald o.b.v. een aantal onderliggende waarnemingen en dit per bevoorradingsgebied van drinkwater.

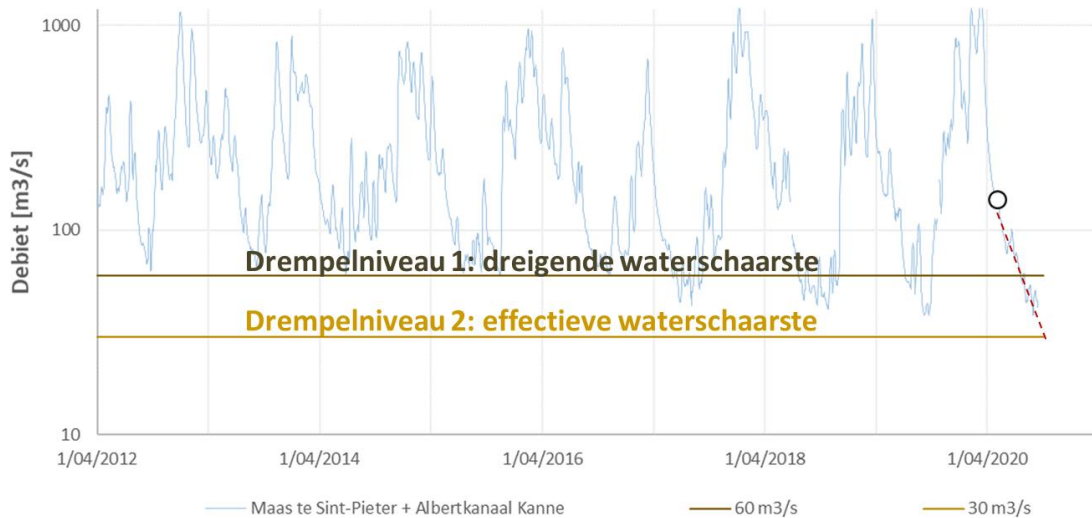
De verschillende droogte/waterschaarste-indicatoren zijn gebiedsdekkend voor Vlaanderen, maar provincies kunnen daar eventueel hun eigen lokale indicatoren, zoals de waarnemingen van een lokaal droogtemeetnet, aan toevoegen.

Voor elk van de droogte/waterschaarste-indicatoren werden drempelwaarden voorgesteld voor de twee droogteniveaus; zie een voorbeeld in *Figuur 2*. De meeste konden worden gevalideerd (en bijgestuurd) door toepassing op de beschikbare waarnemingen voor de periode 2005-2019. Deze validatie had zijn beperkingen, vermits de toestand van waterschaarste tijdens de historische droogteperiodes niet altijd goed gekend was. Voor de waterschaarste in de landbouw, voor landbouwgewassen, was bijvoorbeeld een objectieve validatie mogelijk door vergelijking met de

² Deze indicator wordt voorgesteld in het VRAG, maar wordt omwille van technische redenen niet opgenomen in het indicatoren dashboard dat wordt opgevolgd door de Adviesgroep Droogte.

periodes van erkende landbouwrampen (rampenfonds). Maar voor sommige indicatoren was deze validatie moeilijker omdat er niet voldoende directe informatie beschikbaar was over de historische waterschaarste. Een voorbeeld hiervan zijn de ecologische impacten. Daarom werden afzonderlijke werkgroepen in het leven geroepen om de drempelwaarden via expertinschatting te definiëren. Dit gebeurde voor de ecologisch minimale debieten langs de onbevaarbare waterlopen. Andere werkgroepen en studies zijn nog lopende om dit ook te doen voor de ecologisch minimale debieten langs de ecologisch kwetsbare bevaarbare waterlopen, de veengebieden, en de streefpeilen langs de polderwaterlopen. In de toekomst kunnen dus bijkomende drempelwaarden toegevoegd worden aan het reactief afwegingskader.

Figuur 2: Voorbeeld van de twee drempelwaarden voor het onverdeelde Maasdebiet; deze zijn indicatief voor dreigende en effectieve waterschaarste langs het Albertkanaal en Kempische kanalen.

De droogte/waterschaarste-indicatoren en de bijhorende drempelwaarden laten toe om in real time en gebiedsvariabel voor gans Vlaanderen een objectief beeld te bekomen van de droogte- en waterschaarstetoestand, dus te beslissen vanaf wanneer en waar maatregelen overwogen kunnen worden om hetzij anticiperend op dreigende waterschaarste de kans op effectieve waterschaarste zo veel als mogelijk te beperken (d.i. bij bereiken van droogtetoestand 1), hetzij te prioriteren in het beschikbare water in geval van effectieve waterschaarste (d.i. bij droogtetoestand 2). Omdat het verband tussen over- of onderschrijding van de drempelwaarden en het effectief voorkomen van waterschaarste niet helemaal eenduidig is, blijft expertinterpretatie van de indicatorencijfers nodig, aangevuld met lokale terreinkennis, om te beslissen of, waar en wanneer eerste maatregelen best toegepast worden.

2.3.2 Communicatie

Bestaande communicatiemiddelen over waterschaarste en droogte:

- De **website www.waterinfo.be** informeert voornamelijk over de hydrologische droogte (*actuele toestand en 10 dagen voorspelling*).
- Maandelijks publiceert de VMM op waterinfo.be een **toestandsrapport over de kwantitatieve toestand van de onbevaarbare waterlopen en het freatisch grondwater**. Ook de meteorologische situatie wordt daarin besproken. Bij droogte of een (dreigend) watertekort worden **specifieke droogterapporten** gepubliceerd met informatie over neerslagtekorten, bodemverzadiging, afvoeren in onbevaarbare waterlopen en freatische grondwaterpeilen.
- Van april tot september, of zolang er kans is op watertekorten in de waterwegen, publiceert het HIC op waterinfo.be **laagwaterberichten** met informatie over neerslag en afvoeren op de waterwegen. Na afloop van het groeiseizoen wordt jaarlijks een overzichtsrapport opgemaakt.
- Daarnaast communiceert het **KMI** via weerberichten en zijn website voornamelijk over de meteorologische droogte.

Communicatie van maatregelen uitgevaardigd door de initiatiefnemers

Uitgangspunt is dat de partners zelf communiceren over de door hen uitgevaardigde maatregelen. Van zodra er een provinciaal droogteoverleg bijeenkomt onder leiding van de gouverneur of als de Vlaamse Droogtecommissie wordt bijeengeroepen, dan wordt binnen deze overlegplatformen afspraken gemaakt over de communicatie tijdens waterschaarste- en droogte. <https://www.vlaanderen.be/droogtemaatregelen>

Communicatie CIW website met algemene informatie waterschaarste en droogte en waterschaarste

Er is naar analogie met www.hoogwaterzonderkater.be en www.watertoets.be ook voor waterschaarste en droogte binnen de CIW-website een deelwebsite voorzien die rechtstreeks raadpleegbaar is met de URL www.opdehoogtevandrogte.be.

www.opdehoogtevandrogte.be informeert standaard over de taakstelling en samenstelling van de Droogtecommissie (*wanneer komt ze samen, wat doet ze, hoe gaat ze te werk, ...*), en geeft een algemeen beeld van de toestand aan de hand van een pictogram (obv. de opdeling in de vier waterschaarsteniveaus).

Waterschaarstetoestand:

De toestand en de getroffen maatregelen worden ook tekstueel kort toegelicht. Waar mogelijk wordt voor meer informatie doorverwezen naar de betreffende partnerwebsites.

De Droogtecommissie zal geen persberichten verspreiden, wel kan ze instaan voor de afstemming en voorbereiding van de persberichten uitgevaardigd door de partners en initiatiefnemers van maatregelen

2.4 Maatregelen (Vlaams Reactief afwegingskader prioritair watergebruik)

Hieronder volgt een overzicht van mogelijke reactieve maatregelen die genomen kunnen worden om de impact van de waterschaarste te beperken.

Wateraanbodverruimende of sturende maatregelen

Aanpassen hydraulische regeling (vooral bevaarbare / grote waterlopen)

- terugpompen van water bij bepaalde sluizen via mobiele noodpompen
- water anders verdelen ter hoogte van bepaalde verdelingspunten langs waterwegen
- *stopzetten omgekeerd spuibeheer bij bepaalde zeesluizen*

Omschakelen naar andere waterbronnen

- verbod op het gebruik (tijdelijk niet lozen in waterloop) van het effluent van een waterzuivering

Bijkomende waterbronnen creëren

- aankoop leidingwater buurregio's voor bepaalde bevoorradingsgebieden LW

Watervraagbeperkende maatregelen of acties

Scheepvaart

- verbod pleziervaart voor bepaalde gebieden
- opleggen van gegroepeerd schutten tot volle sluizen voor bepaalde gebieden, maar met maximale wachttijden van 1, 2, 3 of 4 uur
- diepgangbeperkingen scheepvaart langs bepaalde waterwegen
- verbod beroepsvaart langs bepaalde waterwegen
- *stopzetten van baggeren bij te hoge turbiditeit*

Drinkwatermaatschappijen

- ruwwaterinname tijdelijk stopzetten en reserves aanspreken voor bepaalde drinkwatermaatschappijen

Leidingwaterverbruikers

- verbod op LW verbruik voor niet-essentiële toepassingen voor bepaalde gebieden of gans Vlaanderen:
 - verbod op afspritzen van voertuigen, aanhangwagens en opleggers
 - verbod op vullen of bijvullen van zwem- en plonsbaden (met meer dan 100 liter), van vijvers en het bevoorraden van fontein
 - verbod op reinigen van verhardingen zoals straten, straatgreppels, voetpaden, terrassen, opritten, parkings en pleinen
 - verbod op besproeien van terreinen (sportterrein en festivalweide), van velden, grasvelden, parken en tuinen
 - verbod op besproeien en reinigen van daken, gevels, tenten, luifels
- verbod op LW verbruik door bedrijven in bepaalde gebieden, behalve wanneer de opname vereist is om de veiligheid te waarborgen

*sierfontein

Recreatie

- innameverbod waterlopen voor recreatievijvers in bepaalde gebieden, geheel of gedeeltelijk: 50, 80% of 100%
- *recreatieverbod bepaalde recreatievijvers*
- *zwemverbod bepaalde zwemvijvers*

Natuur

- innameverbod waterlopen ter bevoeiing natuurgebieden in bepaalde gebieden, geheel of gedeeltelijk sluiten van watervangen: 50%, 80% of 100%

Landbouw

- innameverbod waterlopen voor irrigatie van vollegrondsteelten in bepaalde gebieden
- innameverbod freatisch GW voor irrigatie van vollegrondsteelten in bepaalde gebieden
- innameverbod waterlopen voor andere landbouwactiviteiten in bepaalde gebieden, geheel of gedeeltelijk: 50% of 100%, behalve voor drenken van vee
- innameverbod freatisch GW voor andere landbouwactiviteiten in bepaalde gebieden, geheel of gedeeltelijk: 50% of 100%, behalve voor drenken van vee

Industrie

- innameverbod waterlopen voor bedrijven in bepaalde gebieden, behalve wanneer de opname vereist is om de veiligheid te waarborgen, geheel of gedeeltelijk: 50% of 100%
- innameverbod freatisch GW voor bedrijven in bepaalde gebieden, behalve wanneer de opname vereist is om de veiligheid te waarborgen, geheel of gedeeltelijk: 50% of 100%
- *lozingsbeperkingen om minimale waterkwaliteit te vrijwaren*

Elektriciteitscentrales

- *afbouw / stilleggen bepaalde energiecentrales/waterkrachtcentrales en opschalen alternatieven of invoer energie uit buitenland*

Meerdere watergebruikers

- totaal innameverbod waterlopen voor alle watergebruikers in bepaalde gebieden
- totaal innameverbod freatisch GW voor alle watergebruikers in bepaalde gebieden

Begeleidende maatregelen : worden niet rechtstreeks als maatregel beschouwd, maar zijn begeleidend aan de vorige

- handhaving van maatregelen
- sterke sensibilisering via media
- tijdelijke vergunning geven voor gebruik van alternatieve waterbronnen
- systeem opzetten die beschikbaarheid van alternatieve waterbronnen in kaart brengt

Welke maatregelen waar en wanneer genomen worden, kan ondersteund worden door een kosten-baten afweging te maken zoals beschreven wordt in het VRAG.

Bij het nemen van maatregelen is het aangewezen om rekening te houden met de principes en randvoorwaarden die werden vooropgesteld:

Principes:

- Eerst een verbod op het niet-essentieel waterverbruik, en pas daarna op het essentieel waterverbruik. Volgende toepassingen werden als niet-essentieel waterverbruik beschouwd:
 - afspuiten van voertuigen, aanhangwagens en opleggers;
 - vullen of bijvullen van zwem- en plonsbaden (met meer dan 100 liter), van vijvers en het bevoorraden van fonteinën;
 - reinigen van verhardingen zoals straten, straatgreppels, voetpaden, terrassen, opritten, parkings en pleinen;
 - besproeien van terreinen (sportterrein en festivalweide), van velden, grasvelden, parken en tuinen;
 - besproeien en reinigen van daken, gevels, tenten, luifels.
- De eigen inspanningen worden beloofd door geen verbod op te leggen aan het opgevangen hemelwater in bedrijfseigen bekkens; dus enkel verbod op 'vreemd/publiek' water. Wanneer in de toekomst bijkomende gegevens beschikbaar komen betreffende inspanningen (bv. wateraudits, al dan niet toepassen van drainage, investeringen in hergebruik of waterbesparende maatregelen) kan hier rekening mee gehouden worden om te differentiëren in de toepassing van bepaalde maatregelen.
- Het niet in gevaar brengen van de gezondheid voor de mens. Er worden daardoor geen maatregelen voorgesteld die een negatieve impact hebben op de beschikbaarheid van essentieel leidingwater voor burgers.

Beperkingen:

De volgende beperkingen werden toegepast die gelden als absolute prioriteit bij de afweging:

- Het niet in gevaar brengen van de stabiliteit van dijken en kademuren en van de veiligheid van de scheepvaart langs de bevaarbare waterlopen en kanalen, door minimale peilen maximaal te blijven garanderen.
- Het voorkomen van irreversibele schade, door de instandhouding van kwetsbare natuur maximaal te blijven garanderen i.k.v. de wettelijke verplichtingen terzake. Het niet

onderschrijden van de ecologisch minimale debieten en/of waterpeilen langs de ecologisch kwetsbare waterlopen en de ecologisch minimale freatische grondwaterstanden in buurt van de grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen (GWATES-gebieden) krijgen dus absolute prioriteit.

2.5 Kader voor instellen onttrekkingsverboden op ecologisch kwetsbare waterlopen

Na de voorbije jaren bleek de nood aan een duidelijker gebiedsgericht afwegingskader voor droogtemaatregelen cruciaal. Een belangrijk luik hierbij is de afweging wanneer maatregelen nodig zijn om de negatieve effecten op de ecologische doelstellingen van lage debieten en peilen op onbevaarbare waterlopen zoveel mogelijk te minimaliseren. Een gelijkaardige aanpak voor de “natuurlijke” bevaarbare waterwegen wordt nog uitgewerkt.

Vanuit verschillende waterbeheerders werd aangedrongen om reeds voor de zomer 2020 over een duidelijke aanpak te beschikken. Cruciaal hierbij zijn:

- onderbouwde keuzes op basis van wetenschappelijke info/expertenkennis
- een éénduidige aanpak voor Vlaanderen (o.a. in functie van eenduidige beslissingen voor provinciegrensoverschrijdende waterlopen)
- een gedifferentieerde aanpak in relatie tot de ecologische kwetsbaarheid van waterlopen
- een afstemming met bestaande beleidskeuzes
- een snel werkbare methodiek voor de opmaak van kaarten met maatregelen voor tijdens droogteperiodes.

Voor de kleine, ecologisch zeer kwetsbare onbevaarbare waterlopen adviseert het CIW voor het instellen van een (semi-)permanent onttrekkingsverbod.

Zie Bijlage 2: Ecologische kwetsbaarheid droogte voor een volledige uiteenzetting van dit nieuwe kader.

Na een gunstige evaluatie van het kader na de zomer van 2020 is het kader integraal opgenomen in het globaal reactief afwegingskader.

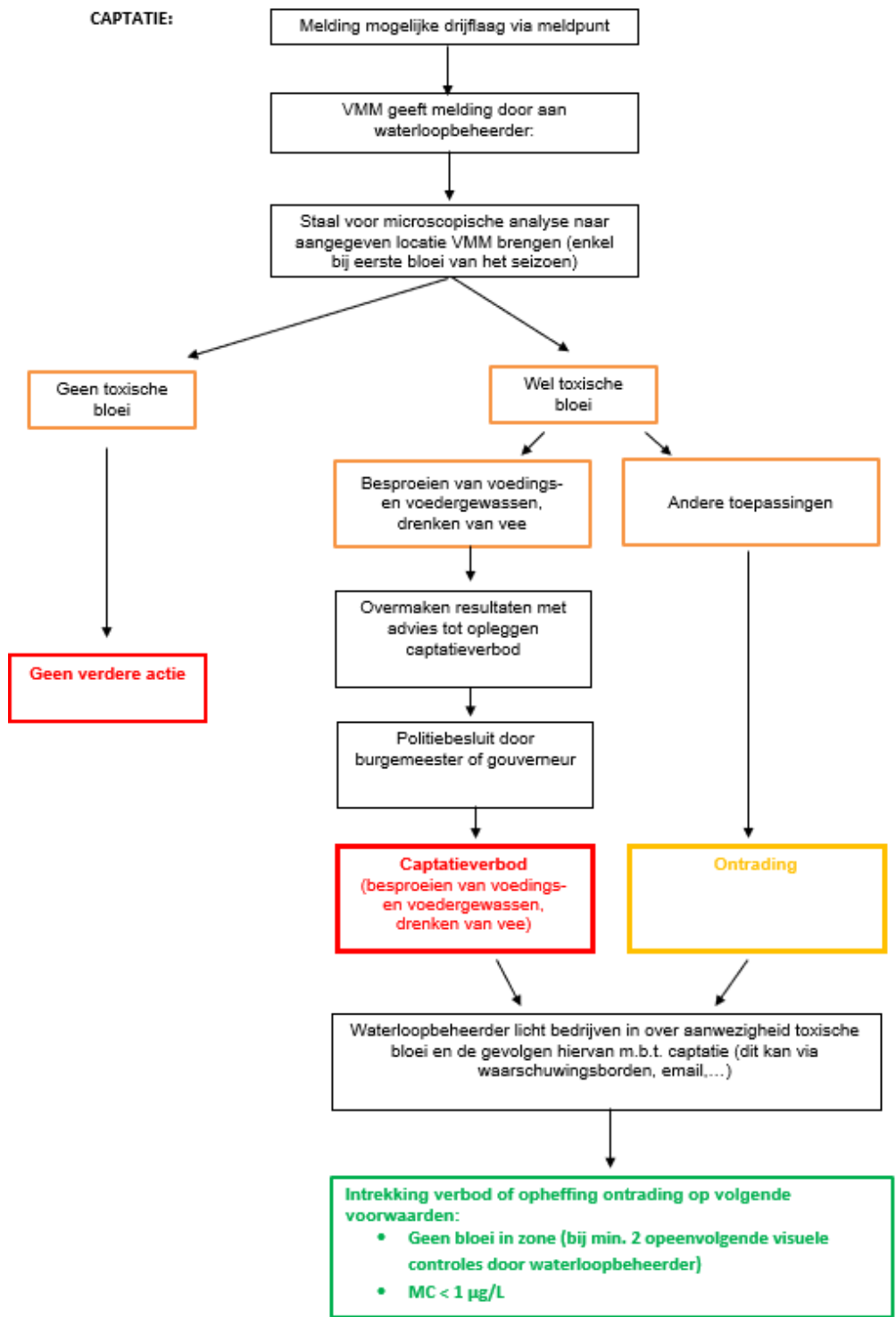
Sinds goedkeuring van het uitvoeringsbesluit van 7 mei 2021 bij de wet onbevaarbare waterlopen kan op advies van de CIW er ook een permanent verbod worden ingesteld door de provinciegouverneur. Via het CIW advies van 26/4/2021 kenmerk “CIW 84/23.04.2021/pt. 9.1 def” wordt aan de provinciegouverneurs geadviseerd om voor alle kleine, ecologisch zeer kwetsbare beken op hun grondgebied een permanent onttrekkingsverbod in te stellen, met uitzonderingen. Deze verboden worden niet als een reactieve maatregel beschouwd omdat deze onafhankelijk van een actuele droogtetoestand wordt ingevoerd.

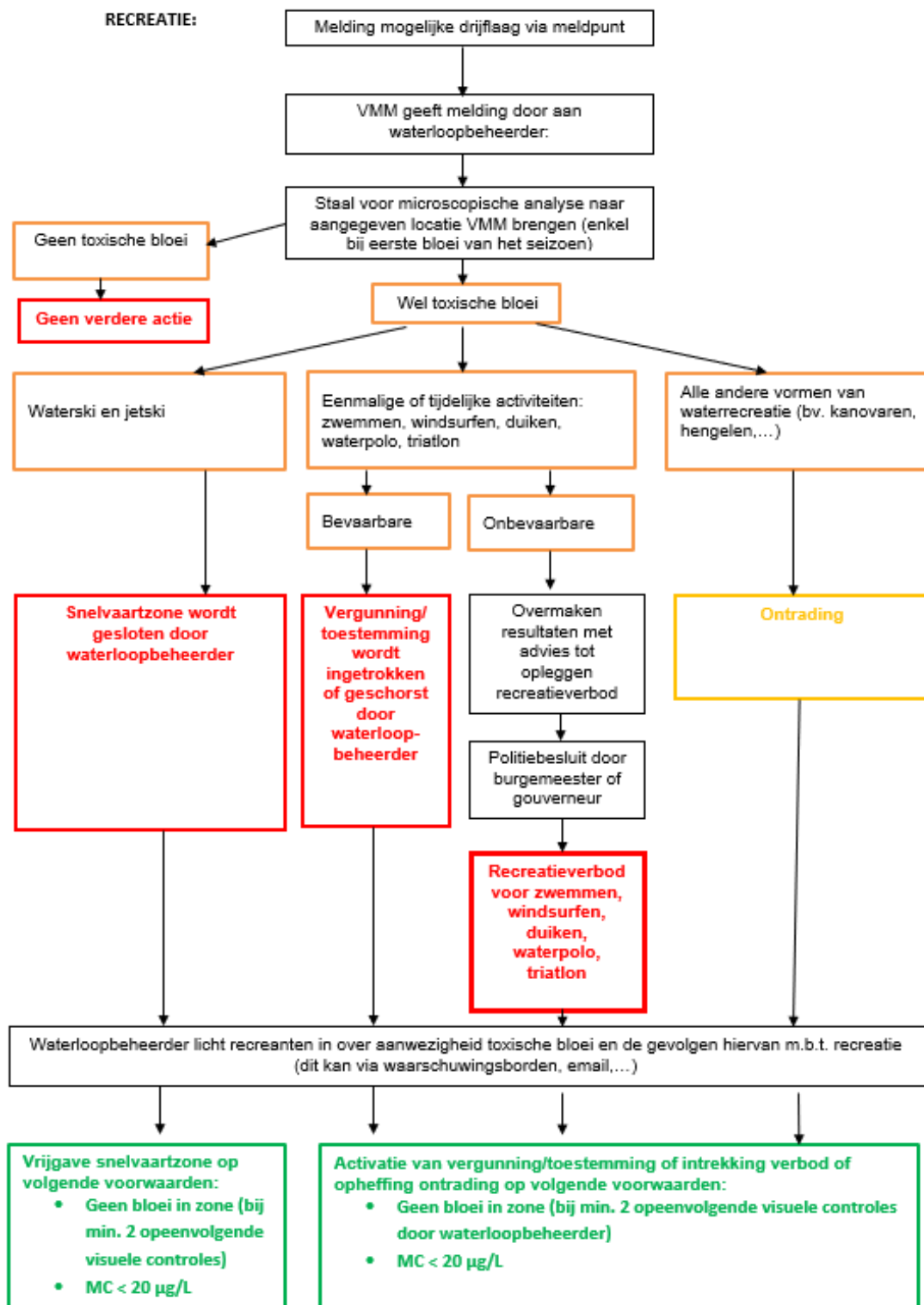

2.6 Kader voor de aanpak van blauwalgenbloeien

In deze alinea wordt de beslisboom weergegeven voor het instellen van captatie- en recreatieverboden bij vaststelling blauwalgen buiten de erkende zwem- en recreatiezones. Indien de zones waar de blauwalgenbloei zich voordoen gemeentegrensoverschrijdend zijn of verwacht wordt dat deze op korte termijn zullen uitbreiden over verschillende gemeentes, wordt voorgesteld dat de politiebepsluiten uitgevaardigd worden door de provinciegouverneurs. Enkel indien de bloei zich lokaal voordoet en de verwachting is dat dit binnen de gemeentegrenzen blijft, worden de politiebepsluiten door de burgemeester genomen.

3 COÖRDINATIE WATERSCHAARSTE EN DROOGTE

3.1 Evaluatie en opvolging van waterschaarste en droogtegebeurtenissen

3.1.1 Opvolging droogte-events

De Adviesgroep Droogte³ volgt de situatie op, o.b.v. de indicatoren en andere beschikbare informatie (bv. rapporten, en evalueert de droogtegebeurtenissen. Dit wordt gezien als een permanente taak van de adviesgroep.

3.1.2 Activering overleg droogte

Op basis van voorspellingen en interpretatie van monitoringgegevens of indicatoren kan er beslist worden om de Droogtecommissie of het provinciaal droogteoverleg te laten samen komen.

➔ Op **Vlaams niveau** wordt de **Droogtecommissie** bijeen geroepen op voorstel van de Adviesgroep Droogte. De Droogtecommissie kan ook samenkomen op vraag van één van de CIW-leden.

➔ Op **provinciaal niveau** komt het **provinciaal droogteoverleg** samen op initiatief van de gouverneur en eventueel op advies van de Adviesgroep Droogte of één van de leden van het provinciaal droogteoverleg.

3.2 Droogteoverleg

Aangezien waterschaarste en droogte-effecten zowel op een lokale als op bovenlokale schaal kunnen voorkomen, zijn er op twee niveaus - op provinciaal niveau en op Vlaams niveau - droogteoverlegstructuren ingesteld. Een goede wisselwerking en samenwerking tussen beide niveaus is essentieel.

3.2.1 Droogtecommissie (Vlaams niveau)

De Droogtecommissie is samengesteld uit:

- De waterbeheerders: een vertegenwoordiger van DVW, VMM, de provincies, de steden en gemeenten, de polders en wateringen

³ De opvolging binnen de Adviesgroep Droogte gebeurt op basis van input van experts (experts binnen de organisaties die de betreffende indicatoren opvolgen) en van (leden van de) SubWG Grondwater

- Een vertegenwoordiger van de drinkwatermaatschappijen
- Een vertegenwoordiger van Aquafin
- De gouverneurs

De Droogtecommissie wordt voorgezeten door de voorzitter van de CIW en het secretariaat wordt verzorgd door de voorzitter van de Adviesgroep Droogte.

De Droogtecommissie is een uitvoerend orgaan en heeft voornamelijk een rol in **informatie-uitwisseling**, het aanzetten tot het nemen van **reactieve maatregelen** en in **coördinatie/afstemming van reactieve maatregelen**. De Droogtecommissie maakt afspraken over de **communicatie** bij droogte en waterschaarste.

3.2.2 Provinciaal droogteoverleg

De samenstelling van het provinciaal droogte-overleg wordt bepaald door de provinciegouverneur, die tevens het voorzitterschap van het Provinciaal Droogte-overleg waarneemt.

Het Provinciaal Droogte-overleg bestaat minimaal uit een vertegenwoordiging (rechtstreeks of onrechtstreeks) van de verschillende relevante sectoren en waterbeheerders.

Het Provinciaal Droogte-overleg heeft voornamelijk een rol in lokale **informatie-uitwisseling**, het aanzetten tot het nemen van **gebiedsgerichte maatregelen**, en in **coördinatie/afstemming gebiedsgerichte maatregelen**.

3.2.3 Adviesgroep Droogte

De Adviesgroep Droogte bestaat uit een vertegenwoordiging van de CIW-leden met een expertise binnen het domein van waterschaarste en droogte, aangevuld met een vertegenwoordiging van de federale crisisdiensten van de provinciegouverneurs.

De Vlaamse Waterweg nv staat in voor de invulling van het voorzitterschap en secretariaat van de Adviesgroep Droogte. In het kader van permanentie kan het voorzitterschap of secretariaat ook tijdelijk ingevuld worden door andere CIW-leden.

De taakstelling van de Adviesgroep Droogte is tweeledig.

- Enerzijds staat de Adviesgroep Droogte in voor de voorbereiding en evaluatie van waterschaarste en droogtes o.a. door middel van het opstellen van een coördinatiedraaiboek.
- Anderzijds staat de Adviesgroep Droogte in voor de operationele opvolging van de waterschaarste- en droogtetoestand in Vlaanderen en het formuleren van adviezen met betrekking tot te nemen maatregelen naar het Provinciaal Droogte Overleg en Droogtecommissie.

BIJLAGE 1: DRAAIBOEK BEVOORRADING KRAANWATER BIJ DROOGTE - 2021

Versie 21 juni 2021

INHOUD

1	Inleiding	33
2	Bevoorrading kraanwater	34
2.1	Inleiding	34
2.2	Statusindicator bevoorrading kraanwater	34
2.3	Wetgeving - tijdelijke gebruiksbeperkingen kraanwater	38
2.4	Handhaven van tijdelijke gebruiksbeperkingen van kraanwater	40
2.5	Vlaamse en federale bevoegdheden	41
3	Droogte	42
3.1	Droogteoverleg	42
3.1.1	Vlaams niveau	42
3.1.2	Provinciaal niveau	43
3.2	Impactindicator – ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte	43
3.3	Linken tussen de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte en statusindicator bevoorrading kraanwater	46
3.4	Aanleveren van actuele info aan Adviesgroep droogte	47
4	Statusindicator bevoorrading kraanwater - werking bij droogte	49
4.1	Situering	49
4.1.1	Drinkwaterbevoorrading en droogte	49
4.1.2	Principes en aandachtspunten – geel en oranje	50
4.2	Reguliere werking: GROEN	51
4.3	Probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk	51
4.3.1	Waakzaamheidsfase: GEEL	51
4.3.2	Pré-alarmfase: ORANJE	54
4.4	Problemen andere sector	57
4.4.1	Waakzaamheidsfase: GEEL	57
4.4.2	Pré-alarmfase: ORANJE	59
4.5	Alarmfase: ROOD – nood- en interventieplan	61
5	Bijlage	63
5.1	Bijlage 1 – Criteria van de verschillende waterbedrijven voor de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte	63
5.1.1	AQUADUIN - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en effluent	63

5.1.2	AGSO Knokke-Heist - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW	63
5.1.3	Pidpa - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte– GW	64
5.1.4	water-link - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – OW	64
5.1.5	Farys - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en OW	64
5.1.6	De Watergroep - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte - GW en OW..	65
5.2	Bijlage 2 – Niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik	70
5.2.1	Voorstel van niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik.....	70

1 INLEIDING

Sinds 2018 bestaat een Afsprakenkader rond de bevoorrading van kraanwater. Dit afsprakenkader werd in samenspraak tussen de VMM en de verschillende waterbedrijven opgesteld.

De sector en de VMM evalueren jaarlijks dit afsprakenkader.

Volgende aanpassingen gebeurden in het voorjaar 2020:

- Uitgebreidere bespreking van de ruwwaterbeschikbaarheid als input voor het overleg en de bespreking op de Adviesgroep Droogte.
- Uitbreiding van de online fiche vanaf 15 juni 2020 met
 - o Ruwwaterbeschikbaarheid
 - o Verbruiksdruk
 - o Grafieken per bevoorradingsgebied

Op de CIW van juni 2020 is afgesproken om een projectgroep samen te roepen die de communicatie en transparantie verbetert naar de leden van de PG-R (nieuwe naam Adviesgroep droogte) en de leden van de droogtecommissie.

Deze projectgroep Escalatie drinkwater is samengesteld uit volgende leden met elk twee vertegenwoordigers:

- VMM – voorzitter - als entiteit leefmilieu / drinkwater
- De Vlaamse waterweg
- Aquaflanders
- Federale diensten van de gouverneur van Antwerpen en Vlaams-Brabant

Deze PG Escalatie drinkwater vergaderde op 30 maart, 27 april en 1 juni.

Dit draaiboek bespreekt de werking passend binnen het Vlaamse droogteoverleg en houdt rekening met de opmerkingen / suggesties en aanvullingen van de projectgroep Escalatie drinkwater.

Dit draaiboek wordt als bijlage toegevoegd aan het Draaiboek Coördinatie bij waterschaarste en droogte.

Net zoals het draaiboek Coördinatie bij waterschaarste en droogte wordt ook dit draaiboek bevoorrading kraanwater bij droogte elk voorjaar geëvalueerd en – indien nodig - bijgesteld voor de volgende droogteperiode.

2 BEVOORRADING KRAANWATER

2.1 Inleiding

Of de bevoorrading van kraanwater in gevaar komt is afhankelijk van:

- **verbruiksdruk:** hoeveel kraanwater er die dag wordt verbruikt. Als het verbruik de maximale productiecapaciteit en/of de maximale leveringscapaciteit van het netwerk overschrijdt, kan de bevoorrading stilvallen.
- **ruwwaterbeschikbaarheid:** de impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid voor de productie van drinkwater of de impact van de kwaliteit van de ruwwaterbeschikbaarheid

In elk bevoorradingengebied worden beide aspecten opgevolgd en beoordeeld door het waterbedrijf. Daarvoor hanteert elk bedrijf criteria die afgestemd zijn op de eigenschappen van het bevoorradingengebied zoals:

- de maximale productiecapaciteit, de opslagcapaciteit, de infrastructuur
- de mate waarin het bevoorradingengebied verbonden is met andere bevoorradingengebieden (interconnectiviteit)

Meer over de drinkwatervoorziening en de levering via [deze link](#).

Op basis van de verbruiksdruk, de ruwwaterbeschikbaarheid en de specifieke eigenschappen van het bevoorradingengebied, bepaalt het waterbedrijf de algemene status van de bevoorrading in de zone.

De statusindicator bevoorrading kraanwater bestaat uit vier niveaus gekoppeld aan een kleurcode:

- Normale werking - Groen
- Waakzaamheidsfase – Geel
- Pré-Alarmfase – Oranje
- Alarmfase – Rood

Vanaf pré-alarm worden gebruiksbepalingen van kracht die handhaafbaar zijn.

2.2 Statusindicator bevoorrading kraanwater

Een **bevoorradingengebied** is een geografisch afgebakend (deel)gebied bevoorrad door dezelfde drinkwatermaatschappij en **dat operationeel als één geheel functioneert**. De meeste drinkwatermaatschappijen bakenden één bevoorradingengebied af.

De uitzondering is De Watergroep die een regionale opdeling maakt in vier bevoorradingengebieden. De opdeling werd gemaakt vanuit de opbouw en het functioneren van het waterdistributienetwerk. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk dat het drinkwater dat door De Watergroep geproduceerd wordt in Limburg, geleverd wordt in West-Vlaanderen en omgekeerd.

In totaal is Vlaanderen dus opgedeeld in **9 bevoorradingsgebieden** (zie Figuur 3).

De bevoorradingsgebieden zijn meestal aaneengesloten gehelen. Hierop zijn enkele uitzonderingen.

- De Watergroep Mid-West is opgedeeld in drie:
 - Meetjesland (noordwest);
 - Waasland (noordoost);
 - Denderstreek & Pajottenland (zuiden).

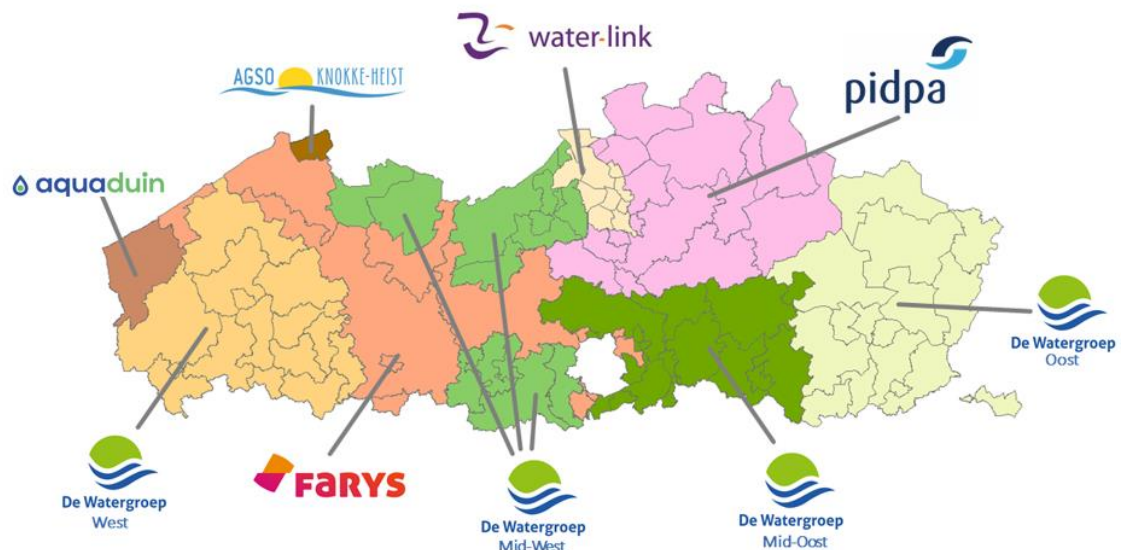
Om logistieke, en operationele redenen worden deze drie als één bevoorradingsgebied beschouwd.

- Ook FARYS heeft een niet aaneengesloten bevoorradingsgebied. Enkele gemeenten aan de rand van Brussel worden rechtstreeks vanuit Brussel bevoorrad en hebben dus weinig invloed op de rest van het bevoorradingsgebied.

De 9 bevoorradingsgebieden zijn:

- AQUADUIN (IWVA)
- Knokke-Heist
- De Watergroep West
- De Watergroep Mid-West
- Farys
- Water-link
- Pidpa
- De Watergroep Mid-Oost
- De Watergroep Oost

Figuur 3: drinkwatermaatschappijen in Vlaanderen en de verschillende bevoorradingsgebieden

Hieronder zijn de verschillende kleurcodes van de statusindicator bevoorrading kraanwater besproken met de bijhorende acties in een situatie zonder relatie met het droogteoverleg.

Reguliere werking	<p>BOODSCHAP: Geen problemen qua bevoorrading.</p> <p>Rapporteringen aan de VMM conform afspraken.</p>
Van groen naar geel	<ul style="list-style-type: none"> - DWM meldt het overschrijden van de drempel voor een specifiek bevoorradingsgebied aan de bevoegde entiteit leefmilieu, met een bijhorende onderbouwing en plan van aanpak - VMM organiseert een overleg met de andere waterbedrijven over het al dan niet opschalen - Bij opschalen: VMM informeert het kabinet en het Agentschap Zorg en Gezondheid
Waakzaamheidsfase	<p>BOODSCHAP: Sensibilisatie gebeurt naar de gebruikers om spaarzaam om te gaan met het kraanwater.</p> <p>DWM leveren op vraag van de VMM dagelijks of wekelijks de verbruikscijfers aan, de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid en de status van de indicator bevoorrading kraanwater.</p> <p>De DWM volgen de toestand continu op, zoeken oorzaken en oplossingen om de bevoorrading van het kraanwater veilig te stellen.</p> <p>De VMM kan ook een analyse van de huidige toestand of voorspelling opvragen.</p> <p>De VMM houdt het kabinet en het Agentschap Zorg en Gezondheid op de hoogte.</p>
Van geel Naar Oranje	<ul style="list-style-type: none"> - DWM meldt het overschrijden van de drempel voor een specifiek bevoorradingsgebied aan de bevoegde entiteit leefmilieu, met een bijhorende onderbouwing en plan van aanpak - VMM organiseert een overleg met de andere waterbedrijven over het al dan niet opschalen - Bij opschalen: VMM informeert kabinet en AZG.

Pre-alarm	<p>BOODSCHAP: De situatie is zo ernstig dat het kraanwater niet meer gebruikt mag worden voor niet-essentiële toepassingen. Ga ook spaarzaam om met regenwater.</p> <p>DWM leveren dagelijks verbruikscijfers aan. Rapporteren op vraag van de VMM de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid.</p> <p>De DWMen volgen de toestand continu op, zoeken oorzaken en oplossingen om de bevoorrading van het kraanwater veilig te stellen.</p> <p>De VMM kan ook een analyse van de huidige toestand of voorspelling opvragen.</p> <p>De VMM verzorgt de communicatie naar kabinet, Agentschap Zorg en Gezondheid en betrokken gouverneurs / provinciale resp. lokale coördinatoren Noodplanning en burgemeesters.</p> <p>De VMM volgt het overleg op met de noodplanambtenaren rond de bevoorrading kraanwater.</p> <p>De VMM organiseert - indien nodig - een overleg met de vertegenwoordigers van verschillende DWM en van het kabinet om de bestaande situatie te evalueren.</p>
<p>Van oranje</p> <p>Naar</p> <p>Rood</p>	<p>De continue opvolging van de waterbeschikbaarheid kan er toe leiden dat er nog opgeschaald moet worden.</p> <p>De VMM maakt een advies op voor de betrokken gouverneur(s) met de vraag om extra maatregelen te nemen zoals afgesproken in het nood- en interventieplan – fiche drinkwater.</p>
Alarm	BOODSCHAP: Risico is reëel dat niet meer kan voldaan worden aan

	<p>de drinkwatervraag.</p> <p>Absoluut verbod op verspilling van kraanwater. Bijkomende gebruiksbepalingen zijn mogelijk. Respecteer de afgekondigde gebruiksbepalingen. Ga spaarzaam om met regenwater.</p> <p>Federale fase van het rampenplan treedt in werking.</p>
--	---

2.3 Wetgeving - tijdelijke gebruiksbepalingen kraanwater

Door het invoeren van een nieuw artikel 14/1 (in werking vanaf 18 oktober 2019) is er een duidelijke rechtsgrond en mandaat om tijdelijke gebruiksbepaling voor kraanwater af te kondigen en worden ook procedurele afspraken gemaakt.

Figuur 4 geeft een schematisch overzicht van het verloop van het instellen van gebruiksbepalingen op kraanwater.

De procedure is als volgt:

- De exploitant(en) van het openbaar waterdistributienetwerk meldt aan de bevoegde entiteit leefmilieu dat er een probleem is om de continuïteit van de drinkwaterlevering te blijven verzekeren
- De exploitant(en) van het openbaar waterdistributienetwerk neemt de nodige maatregelen en houdt de bevoegde entiteit leefmilieu op de hoogte
- De noodzaak voor het opleggen van tijdelijke gebruiksbepalingen wordt geëvalueerd in onderling overleg tussen de bevoegde entiteit Leefmilieu en de exploitant(en).

Wanneer tijdelijke gebruiksbepalingen nodig worden geacht zal de bevoegde entiteit zich, afhankelijk van de draagwijdte van het probleem van het verzekeren van de continuïteit, richten tot hetzij de minister, hetzij de gouverneur, hetzij de burgemeester.

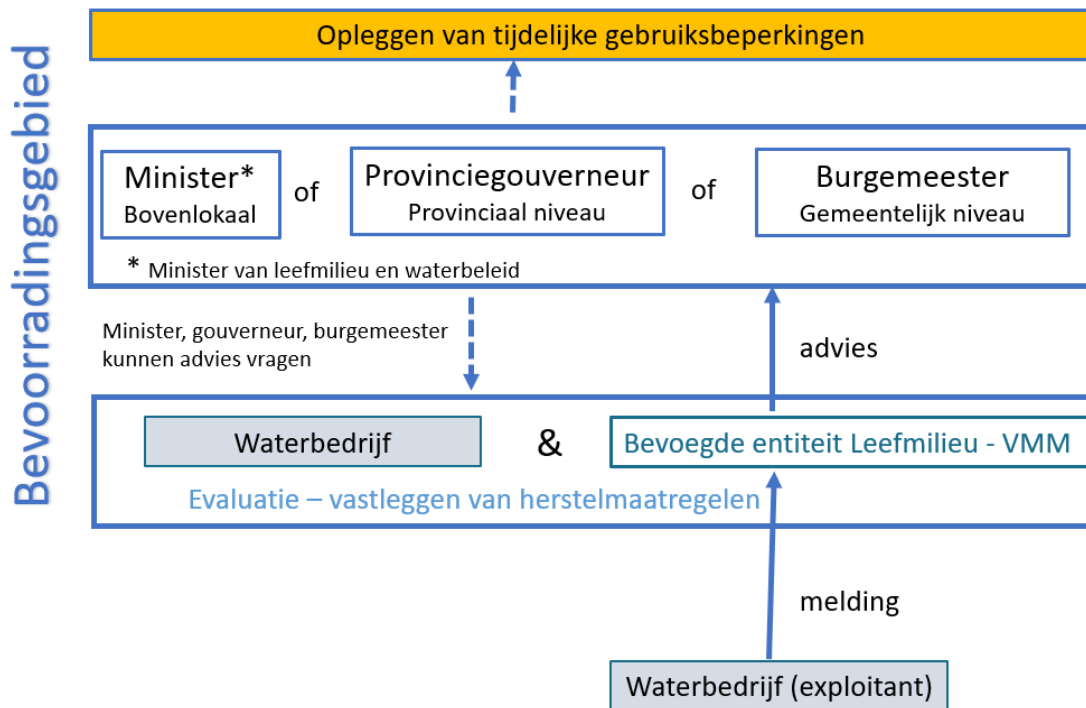
De minister is gedefinieerd in het drinkwaterbesluit als de minister bevoegd voor het Leefmilieu en het Waterbeleid.

Bijkomend is ook gestipuleerd dat beslissingen van hoger geleding – instellen of intrekken van gebruiksbepalingen – die van lagere vervangen.

Net zoals bij calamiteiten voor kwaliteit, is opgenomen dat ook hier richtsnoeren voor de exploitant kunnen opgesteld worden over de communicatie naar de bevolking en de informatieoverdracht richting de bevoegde entiteit bevoegde Leefmilieu.

Figuur 4: schematisch verloop van het opleggen van gebruiksbeperking volgens artikel 14/01 van het drinkwaterbesluit

artikel 14/1 van het drinkwaterbesluit

Art. 14/1. §1. De exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk meldt aan de bevoegde entiteit Leefmilieu elke situatie die een ernstige bedreiging voor de continuïteit van de waterlevering kan inhouden.

De exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk onderzoekt de aangemelde situatie en neemt de nodige maatregelen om de continuïteit van de waterlevering te verzekeren. De exploitant brengt de bevoegde entiteit Leefmilieu op de hoogte van maatregelen die gepland en genomen zijn.

§2. Alleen op verzoek van de bevoegde entiteit Leefmilieu en in overleg met de exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk kunnen de volgende personen, rekening houdend met het advies van de bevoegde entiteit Leefmilieu, beslissen om tijdelijke beperkingen op het gebruik van het water bestemd voor menselijke consumptie dat wordt geleverd vanuit het openbaar waterdistributienetwerk in een distributiegebied of in een deel van een distributiegebied op te leggen of die op te heffen:

- 1° de minister;
- 2° de gouverneur, als de bedreiging voor de continuïteit van de waterlevering zich beperkt tot het provinciale niveau;
- 3° de burgemeester, als de bedreiging voor de continuïteit van de waterlevering zich beperkt tot het gemeentelijke niveau.

De personen vermeld in het eerste lid, 1° tot 3°, kunnen op eigen initiatief en gekoppeld aan een situatie met een mogelijke impact op de continuïteit van de waterlevering, de bevoegde entiteit Leefmilieu vragen om de noodzaak tot het opleggen van tijdelijke beperkingen op het gebruik van water bestemd voor menselijke consumptie te evalueren. De bevoegde entiteit Leefmilieu evalueert in samenspraak met de betrokken exploitanten van het waterdistributienetwerk de situatie en richt desgevallend een verzoek tot het opleggen van tijdelijke beperkingen aan de meest gepaste persoon, vermeld in het eerste lid, 1° tot 3°.

De beslissing om een gebruiksbeperking in te stellen of op te heffen, wordt onmiddellijk bekend gemaakt door de volgende

personen aan de volgende personen:

1° de minister aan de betrokken gouverneurs, burgemeesters en exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk;

2° de gouverneur aan de minister en de betrokken burgemeesters en exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk;

3° de burgemeester aan de minister en de betrokken gouverneur en exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk.

De exploitant van het openbaar waterdistributiewerk maakt de beslissing om een gebruiksbeperking in te stellen of op te heffen onmiddellijk aan de gebruikers bekend via passende kanalen.

Beslissingen van de minister vervangen eventueel al eerder genomen beslissingen door een gouverneur of een burgemeester.

Beslissingen van een gouverneur vervangen eventueel al eerder genomen beslissingen door een burgemeester.

Beslissingen genomen op een lager niveau kunnen niet in minder strenge wijze afwijken van beslissingen genomen op hoger niveau.

§ 3. De bevoegde entiteit Leefmilieu kan richtlijnen opstellen om de exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk te ondersteunen bij de vervulling van verplichtingen vermeld in paragraaf 1 en 2. Deze richtlijnen hebben betrekking op de informatieoverdracht van gegevens tussen de exploitant en de bevoegde entiteit, en op het afstemmen van de communicatie.

2.4 Handhaven van tijdelijke gebruiksbeperkingen van kraanwater

Het decreet integraal waterbeleid bevat sinds 26 april 2019 in artikel 5.2.2.1 de handhaving en strafbepalingen.

4° de abonnee of de gebruiker die de beperkingen die zijn vastgelegd ter uitvoering van artikel 2.2.1., §3, tweede lid, niet respecteert.

De strafbepalingen die hier gelden zijn gevangenisstraf van één maand tot een jaar en een geldboete van 100 tot 15.000 euro of één van beide.

Daarnaast is in de tweede paragraaf de mogelijkheid opgenomen om te sanctioneren via de gemeentelijke administratieve sancties (GAS)⁴. Als de gemeente die nog niet bepaald heeft, is dit nu geregeld via deze aanpassing, de maximale geldboete bedraagt 43,75 euro⁵.

⁴ kleine vormen van openbare overlast ten gevolge van het niet naleven van de vastgelegde beperkingen van het gebruik die zijn vastgelegd ter uitvoering van artikel 2.2.1., §3, tweede lid, van dit decreet, gemeentelijke sancties bepalen conform artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

⁵ Voor de keuze van het bedrag werd inspiratie gevonden in artikel 16.6.2., §2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, zoals gewijzigd bij decreet van 8 juni 2018.

2.5 Vlaamse en federale bevoegdheden

Het artikel 14/1 van het drinkwaterbesluit (besluit van 13 december 2002) heeft tot doel preventief te werken bij een dreigend kwantiteitsprobleem voor drinkwater.

Deze regeling moet dus los gezien worden van de regeling inzake civiele veiligheid en het bewaren van de openbare orde in crisissituaties, materies die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren en die in het vizier komen als preventie niet het verhoopte resultaat opleverde of in de gegeven omstandigheden niet zinvol is. De figuur 2 illustreert dit.

Dit betekent dat ingeval van droogte de gouverneur en de burgemeester in twee hoedanigheden aan zet kunnen zijn:

- om preventief op te treden om drinkwatertekorten te voorkomen zoals geregeld in drinkwaterbesluit, en
- om de orde te handhaven en noodbevoorrading te voorzien als drinkwatertekorten daartoe aanleiding geven.

Deze twee hoedanigheden zijn het gevolg van het feit dat de gouverneur en de burgemeester zowel ambtenaren zijn van de Vlaamse overheid als van de federale overheid. Aldus bevat hun takenpakket zowel bevoegdheden die aan het gewestniveau zijn toegewezen als bevoegdheden die tot het federale niveau behoren.

Om bij dreigende watertekorten te kunnen optreden wordt een beroep gedaan op de federale bevoegdheden inzake ordehandhaving uit artikel 128 en 129 Provinciewet (gouverneur) en artikel 134, §1 en 135, §2 Nieuwe Gemeentewet (burgemeester). Deze artikelen hebben betrekking op gevallen waarin de openbare orde ernstig in gevaar is. De Provinciewet heeft het over woelige samenscholingen, oproer of gewelddadig verzet tegen de uitvoering van de wetten. De Nieuwe Gemeentewet spreekt van oproer, kwaadwillige samensholing, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen, waarbij het geringste uitstel gevaar of schade zou kunnen opleveren voor de inwoners. Deze bevoegdheidsgrondslagen zijn niet echt geschikt om in een vroeg stadium ingezet te worden als waterschaarste begint te dreigen en ingrijpen nuttig is.

Voor het opleggen van gebruiksbeperkingen voor kraanwater is er een duidelijk wetgevend kader om die via artikel 14/01 van het drinkwaterbesluit op te leggen.

3 DROOGTE

3.1 Droogteoverleg

3.1.1 Vlaams niveau

De inhoudelijke voorbereiding op en de dagelijkse opvolging van droogte gebeurt via de **Adviesgroep droogte**. Deze groep heeft een 2-ledige taakstelling:

(1) **de algemene voorbereiding van het reactieve waterschaarste- en droogterisicobeheer**, onder meer met de opmaak en actualisatie van het draaiboek voor de coördinatie bij waterschaarste en droogte.

(2) **de operationele opvolging van de waterschaarste- en droogtetoestand** in Vlaanderen en het formuleren van aanbevelingen naar de Droogtecommissie en het Provinciaal Overleg met betrekking tot de te nemen maatregelen.

Het **draaiboek “Coördinatie bij waterschaarste en droogte”** beschrijft het kader voor de informatie-uitwisseling tussen de partners en de afstemming van maatregelen en communicatie bij waterschaarste en droogte. Het gaat om een dynamisch document dat regelmatig bijgesteld wordt op basis van nieuwe kennis en inzichten en opgedane ervaringen.

De afspraken die hieronder opgenomen zijn en de uitkomst van de PG Escalatie drinkwater zullen mee opgenomen worden in dit draaiboek Coördinatie waterschaarste en droogte.

Het **reactief afwegingskader prioritaire watergebruiken tijdens waterschaarste** is een beslissingsondersteunend instrument voor de instanties en overheden die bij een (dreigende) droogte beleidsmaatregelen adviseren of nemen. Een eerste versie van het afwegingskader wordt in 2021 in gebruik genomen. Daarnaast komt / is er ook een dashboard met indicatoren om droogte-events en de impact ervan op de watergebruiken op te volgen.

De VMM en Aquaflanders hebben een vertegenwoordiger in Adviesgroep droogte. De toezichthouder drinkwater (officieel de bevoegde entiteit leefmilieu) is niet standaard aanwezig.

Op de overlegmomenten van deze Adviesgroep worden de verschillende indicatoren besproken.

De impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte is de indicator die geselecteerd is voor de bevoorrading van het drinkwater.

Meer over deze indicator in hoofdstuk 3.2.

3.1.2 Provinciaal niveau

Aanvullend op Vlaams niveau zijn er ook provinciale droogtecommissies. De bevoorradingsgebieden zijn niet 1 op 1 toe te wijzen aan één provincie. Overleg tussen de provincies om de ruwwaterbeschikbaarheid voor de drinkwaterproductie te verzekeren is dus niet steeds eenvoudig.

Het overleg met bevoegde entiteit leefmilieu is dan ook wenselijk.

Dit **provinciaal overlegmoment is niet het forum voor bespreking van de statusindicator bevoorrading kraanwater.**

Het is echter wenselijk dat het provinciale droogte-overleg op de hoogte wordt gebracht van de status van de bevoorrading kraanwater. Daarvoor worden **de betrokken waterbedrijven en de bevoegde entiteit structureel uitgenodigd op deze provinciale droogte-overlegmomenten.**

Mailadres: toezichtdrinkwater@vmm.be

3.2 Impactindicator – ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte

De waterbedrijven evalueerden in het voorjaar 2021 hun indicator. Hierbij hielden ze rekening met

- de bezorgdheden die eerder geuit waren, en
- de studie van het Reactief afwegingskader prioritair watergebruik (VRAG).

De indicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte wordt een **impactindicator**. Deze indicator wordt door de waterbedrijven aangeleverd (=sectorindicator) en geeft een inschatting weer van de **impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid voor de productie van drinkwater**. Hierbij wordt dus enkel de impact van droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid meegenomen. Andere elementen (zowel intern als extern) worden hierbij niet in beschouwing genomen.

De drie klassen zijn:

- **Impactniveau 0**
- **Impactniveau 1**
- **Impactniveau 2**

Als er wordt geschakeld naar **impactniveau 1** betekent dit dat er binnen de watersystemen maatregelen genomen worden die (primair) noodzakelijk zijn voor het garanderen van de ruwwaterbeschikbaarheid voor de productie van drinkwater.

Droogtmaatregelen in watersystemen kunnen ook genomen worden voor andere prioritaire doelen, zoals bijvoorbeeld terugpompingen voor het garanderen van de diepgang van de scheepvaart, captatieverbod voor andere gebruikers in het waterwingebied, ... waarbij in tweede orde een positief gevolgeffect gecreëerd wordt op de bronbeschikbaarheid van drinkwater.

Per maatregel/pakket van maatregelen zal bekeken worden of deze samen voldoende drinkwater gerelateerde oorzaken hebben om een toestandsverandering impactniveau 1 te verantwoorden.

Impactniveau 1 krijgt dus een waarschuwingfunctie. Het zal dus mogelijk zijn dat impactniveau 1 wordt doorgegeven terwijl er nog geen problemen zijn om aan de drinkwatervraag te voldoen, waarbij dus de statusindicator bevoorrading kraanwater nog op groen staat (meer in 3.3.).

Het overgaan naar **impactniveau 2** betekent een effectief tekort aan ruwwater voor de drinkwaterproductie ter hoogte van de bronnen ondanks de eerder genomen maatregelen.

Deze sectorspecifieke impactindicator wordt bepaald:

- voor grondwater per bevoorradingsgebied
- voor oppervlaktewater per waterproductiecentrum

De bronnen verschillen per bevoorradingsgebied:

- 8 bevoorradingsgebieden hebben grondwaterwinningen
- 3 bevoorradingsgebieden hebben oppervlaktewaterwinningen
- 1 bevoorradingsgebied heeft enkel oppervlaktewater als bron

Grondwater

Concreet geeft dit volgende indicator voor alle drinkwaterbedrijven voor grondwater.

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van grondwaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen van het bevoorradingsgebied.
Impactniveau 1	Herverdeling van de winningsdebieten over één of meerdere grondwaterwinningen ten gevolge van lage grondwaterstanden, in sommige winningen kunnen de normale debieten niet langer gewonnen worden omwille van de droogte. ⁶
Impactniveau 2	Ondanks de herverdeling van de winningsdebieten en schakelingen is het niet mogelijk om aan de vraag te voldoen in dit bevoorradingsgebied.

Oppervlaktewater

Voor oppervlaktewater geeft dit onderstaande:

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van oppervlaktewaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen.
Impactniveau 1	Er zijn maatregelen (intern of extern) die worden getroffen om de ruwwaterbeschikbaarheid van oppervlaktewaterwinningen in deze zone

⁶ Het betreft hier herverdelingen ten gevolge van (langdurige) droogte. Herverdelingen ten gevolge van de normale operationele werking (vb. bufferen van winningen) vallen hier buiten.

	te vrijwaren en die gezamenlijk een voldoende grote positieve impact hebben op de ruwwaterbeschikbaarheid (bijvoorbeeld: terugschroeven van productiedebieten om reserves in buffer te vrijwaren met verhoogd oppompen van grondwater als gevolg, captatieverbod in winningsgebied voor andere gebruikers).
Impactniveau 2	De genomen maatregelen zijn onvoldoende en er is een effectief tekort aan oppervlaktewater om aan de drinkwatervraag te voldoen.

Het rapporteren per bevoorradingsgebied (voor grondwater), per WPC (voor oppervlaktewater) bestaat steeds uit het doorgeven van het niveau: impactniveau 0, 1 of 2.

Bij het impactniveau 1 en 2 hoort ook een bespreking met de nodige onderbouwing en een inschatting van de impact op de ruwwaterbeschikbaarheid voor de volgende periode.

De impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte bevat de verschillende impactniveaus van de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte. (zie 5.1 bijlage 1)

Die drempels hebben een link met de statusindicator bevoorrading kraanwater.

In de studie van het Reactief afwegingskader is een onderscheid gemaakt tussen drie types maatregelen:

- Aanbodverruimende of sturende maatregelen
- Vraagbeperkende maatregelen
- Begeleidende maatregelen

Voor de waterbedrijven zijn onderstaande maatregelen opgesomd bij het bereiken van droogteniveau 1 voor de ruwwaterbeschikbaarheidsindicatoren⁷:

- Optimaal benutten van connectiviteit en mogelijke transfers tussen de verschillende drinkwatermaatschappijen en bevoorradingsgebieden
- Aankoop ruwwater of drinkwater van andere regio's binnen de mogelijkheden
- Uitzonderlijk en tijdelijk bijkomend oppompen van grondwater, bv. uit de Carboonkalkwaterlaag in ZW-Vlaanderen. Het gaat hier om het tijdelijk aanspreken van een strategische reserve in de waterlaag. Het spreekt voor zich dat deze strategische grondwatervoorraad zeer duurzaam beheerd moet worden (als onderdeel van proactief beheer) en dit in nauwe afstemming tussen de overheden in Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk (cf. overleg i.k.v. Transhennuyère-overeenkomst en binnen de Internationale Scheldecommissie).

⁷ Pagina 528 van het Eindrapport Uitwerking van een reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens waterschaarste

Ruwwaterbeschikbaarheid – niet droogte gerelateerd

Naast de ruwwaterbeschikbaarheid die gerelateerd is aan droogte, zijn er nog andere aspecten die bepalen of er een inname / oppomping mogelijk is.

De voornaamste is de kwaliteit van ruwwater aan het punt van onttrekking uit het oppervlaktewater of grondwater. Voorbeelden hiervan zijn te hoge gehalten aan pesticiden bijvoorbeeld in het IJzerbekken of een probleem van kwaliteit door een calamiteit.

Deze aspecten zijn niet gerelateerd aan droogte en omvatten niet de rapportering van de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid – droogte.

Ook deze aspecten worden aan de VMM gerapporteerd. Procedures zijn hiervoor uitgewerkt tussen de waterbedrijven, de VMM en Agentschap Zorg en Gezondheid in *Richtsnoeren voor de informatieoverdracht en voor de crisiscommunicatie in geval van normoverschrijdingen en/of potentieel ernstige bedreiging voor de volksgezondheid – melding D*.

3.3 Linken tussen de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte en statusindicator bevoorrading kraanwater

De impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte geeft **enkel de impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid voor drinkwaterproductie weer**. Andere elementen die een invloed hebben op de ruwwaterbeschikbaarheid (zowel intern als extern), de verbruiksdruk en technische elementen zijn hierbij niet in rekening genomen.

De statusindicator bevoorrading kraanwater is de indicator die weergeeft of de kraanwatervoorziening zelf in het gedrang komt.

De statusindicator bevoorrading kraanwater bestaat uit **vier niveaus** gekoppeld aan een kleurcode:

- Normale werking - Groen
- Waakzaamheidsfase – Geel
- Pré-Alarmfase – Oranje
- Alarmfase – Rood

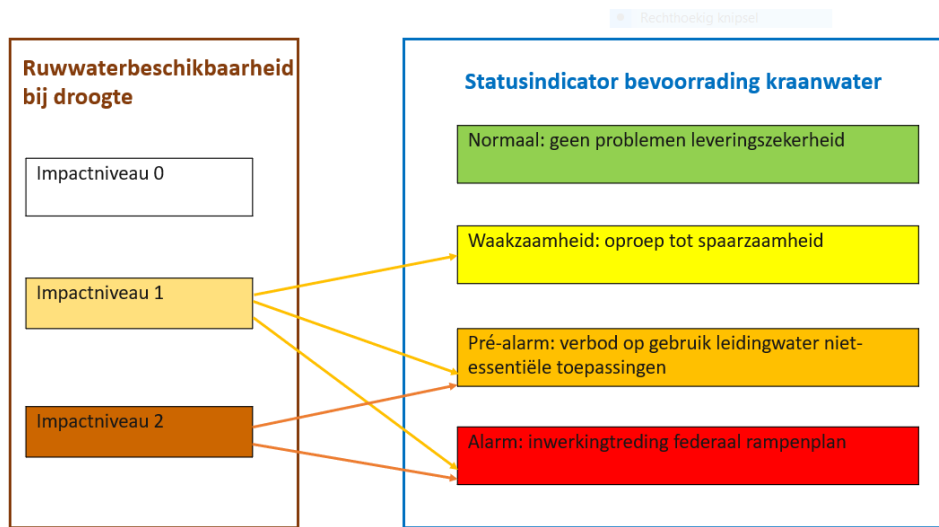
De fiche statusindicator bevoorrading kraanwater ontsloten op de website van de VMM bevat al deze informatie Zie [deze link](#) voor de actuele versie.

De statusindicator bevoorrading kraanwater kan oranje of zelfs rood kleuren zonder dat de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte al opgeschaald is. Een voorbeeld hiervan was Overijse (2020) waar er een leveringsprobleem was door de combinatie van een verhoogde vraag en renovatiewerkzaamheden. Ter hoogte van de bron was er geen probleem om voldoende debiet op te pompen, de droogte had daar geen invloed op.

De verschillende mogelijke **combinaties bij droogte** zijn hieronder schematisch weergegeven.

Figuur 5: impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte gekoppeld aan de statusindicator bevoorrading kraanwater

3.4 Aanleveren van actuele info aan Adviesgroep droogte

De waterbedrijven rapporteren aan de VMM:

- Verbruikscijfers
- Ruwwaterbeschikbaarheid
- Statusindicator bevoorrading kraanwater
- Overzicht van de langdurige renovatiewerken / infrastructuurwerken met een potentiële impact op de ruwwaterbeschikbaarheid

De VMM verzamelt deze gerapporteerde gegevens en verwerkt deze gegevens

- Impactindicator Ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte / andere invloed
 - o impactniveau opgedeeld in
 - oppervlaktewater – per WPC
 - grondwater – per bevoorradingsgebied
 - o beknopte onderbouwing – indien impactniveau 1 of 2
- Verbruiksdruk
 - o Vlaanderen
 - o Per bevoorradingsgebied
 - Grafieken
 - Tabel met de verbruiksdrukcijfers van de laatste 6 weken
 - Tabel met verbruikscijfers van de laatste 6 weken
- Statusindicator bevoorrading kraanwater
 - o de kleurcode opgedeeld per bevoorradingsgebied

- kaart met de kleurcodes
- beknopte onderbouwing bij niet groen
- genomen maatregelen bij niet groen
- Grote infrastructuurwerken / renovatiewerken
 - Lijst met een overzicht van de werken en de geplande duur van de werken met een potentiële impact op de leveringszekerheid gekoppeld aan een bevoorradingsgebied (grondwater) en WPC (oppervlaktewater)
 - Kaart met een situering van de werken

Afspraak

- De **VMM bezorgt de verwerkte info aan het droogteoverleg**
 1. Impactindicator Ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte via het dashboard
 2. De fiche statusindicator bevoorrading kraanwater via mail aan Adviesgroep droogte / droogteoverleg
 3. De lijst en eventueel overzichtskaart van de langdurige infrastructuurwerken / renovatiewerken
- Voor 1 en 2 gebeurt dit binnen de 12 uur na de aanlevering van de gegevens door de waterbedrijven, aanlevering is afgestemd op de vergaderdata van de Adviesgroep droogte.
- Voor 3 gebeurt dit vanaf juli voor het eerst en wordt indien nodig geactualiseerd

4 STATUSINDICATOR BEVOORRADING KRAANWATER - WERKING BIJ DROOGTE

4.1 Situering

In dit hoofdstuk wordt de statusindicator bevoorrading kraanwater besproken met zijn 4 niveaus tijdens een periode van droogte / waterschaarste.

4.1.1 Drinkwaterbevoorrading en droogte

Wanneer een bevoorradingprobleem kraanwater gekoppeld is aan een droogte-event **wordt de problematiek van de bevoorrading van het kraanwater besproken op het overleg georganiseerd door Adviesgroep droogte.**

Het kan hier gaan **gekoppeld aan droogte / waterschaarste** over een probleem

- op vlak van ruwwaterbeschikbaarheid,
- door een hoge verbruiksdruk of
- een combinatie van beide

Opmerking: In die gevallen waar er geen link is met droogte en waterschaarste, wordt het droogteoverleg op de hoogte gebracht van een escalatie van de bevoorrading van het drinkwater.

De waterbedrijven volgen de procedure die vastgelegd en beschreven is figuur 2. (schematisch verloop van het opleggen van gebruiksbepaling volgens artikel 14/01 van het drinkwaterbesluit).

De schema's doorheen hoofdstuk 4 focussen op de **kleurcode van de statusindicator bevoorrading kraanwater** die een indicatie geeft van de leveringszekerheid van het kraanwater.

Bij deze schema's is er een opdeling in twee helften:

- links de wettelijke procedure voor het opleggen van gebruiksbepalingen via het drinkwaterbesluit (artikel 14/01)
- rechts het verloop via het droogteoverleg.

De interactie tussen beide delen is duidelijk weergegeven.

De verschillende stappen zijn besproken in de hoofdstukken 4.3 en 4.4.

In de schema's zijn zowel problemen van de drinkwatersector uitgewerkt als problemen die zich voordoen bij de andere sectoren.

Waakzaamheid (kleurcode geel) in escalatieschema **kraanwater** met 4 situaties:

- probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 1 - zonder captatieverbod (Figuur 4)
- probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 2 MET captatieverbod (Figuur 5)
- probleem van een andere sector: waterschaarste (Figuur 8)
- probleem andere sector: waterschaarste MET captatieverboden – fase 1 (Figuur 9)

Pré-alarm (kleurcode oranje) in escalatieschema drinkwater met 3 situaties

- probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid – zonder captatieverboden (Figuur 6)
- probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid – MET captatieverboden (Figuur 7)
- probleem andere sector: waterschaarste MET captatieverboden – fase 2 (Figuur 10)

Bij pré-alarm worden tijdelijke beperkingen opgelegd op het gebruik van kraanwater via een besluit – minister of gouverneur.

Bij **Alarm** (kleurcode rood) voor het gebruik van kraanwater wordt het probleem opgetild naar de rampenplanning / noodplanning. Deze situatie is daarom niet in schema's verwerkt.

4.1.2 Principes en aandachtspunten – geel en oranje

- Maatregelen en acties te nemen door de waterbedrijven

Waterbedrijven kunnen zelf ook acties ondernemen.

Afhankelijk van de lokale situatie kan/kunnen de drinkwatermaatschappij(en):

- o De spoelingen beperken voor uitbreidingswerken en niet dringende onderhoudswerken
- o De productie zoveel mogelijk spreiden over de waterproductiecentra in functie van de lokale draagkracht
- o ...
- Escalationiveau geel en oranje minstens voor twee weken indien de oorzaak ligt bij de weersomstandigheden
- Rapportering gelijk voor alle watermaatschappijen

Onafhankelijk van het escalationiveau van een specifiek waterbedrijf rapporteren de bedrijven aan eenzelfde ritme.

- Escalatie uit solidariteit

Een escalatie kan ook als de problemen zich voordoen in aangrenzende bevoorradingsgebieden. Deze “escalatie uit solidariteit” kan enkel als er relevante verbindingen / connecties bestaan tussen de

bevoorradingsgebieden.

4.2 Reguliere werking: GROEN

Normale werking

Geen specifieke problemen.

AquaFlanders heeft een vertegenwoordiger in de Adviesgroep droogte.

Tijdens de overlegmomenten licht de vertegenwoordiger de toestand van de ruwwaterbeschikbaarheid toe.

4.3 Probleem drinkwatersector: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk

4.3.1 Waakzaamheidsfase: GEEL

Waakzaamheidsfase

In de bevoorradingsgebieden die opgeschaald zijn, wordt de bevoorrading intenser opgevolgd. Sensibilisatie gebeurt naar de gebruikers om spaarzaam om te gaan met het kraanwater.

STAP 1 - DWM meldt aan de bevoegde entiteit leefmilieu = de VMM het overschrijden van het escalatiecriterium.

DWM geeft een onderbouwing, uitleg over oorzaken en plan van aanpak en stuurt die mee met de melding.

STAP 2 - AquaFlanders – sector drinkwater - heeft een vertegenwoordiger in de Adviesgroep droogte en meldt dit ook aan deze Groep.

STAP 3 - Het bevoorradingsprobleem wordt besproken op de Adviesgroep droogte. De bevoegde entiteit Leefmilieu wordt uitgenodigd voor deze bespreking.

De Adviesgroep droogte stelt, waar mogelijk, mitigerende maatregelen voor en voert deze uit om de

lage ruwwaterbeschikbaarheid voor de drinkwaterproductie te verminderen.

Mogelijke mitigerende maatregelen zijn:

- Terugpompen aan de sluizen
- Gegroepeerd schutten
- Sensibiliseren watergebruik
- ...

De mitigerende maatregelen worden gecommuniceerd aan de bevoegde entiteit Leefmilieu voor zover niet betrokken bij de bespreking.

Bij een hoge verbruiksdruk gekoppeld aan droogte kan het, ongeacht de toestand van de bronnen, vanuit technisch-operationeel oogpunt, nodig zijn om in te grijpen in het verbruik en op te schalen naar code geel.

Als er beslist wordt om voor een bepaald bevoorradingsgebied op te schalen naar code geel 'waakzaamheidsfase' voor de bevoorrading kraanwater, gebeurt dit door de bevoegde entiteit Leefmilieu binnen de VMM.

Meer in Figuur 4 (waakzaamheidsfase : lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 1 – zonder captatieverbod).

De VMM (drinkwater) is verantwoordelijk voor

- de ontsluiting van deze gegevens op de website van de VMM (zie [deze link](#))
- op de hoogte brengen van het Agentschap Zorg en Gezondheid

De VMM / Adviesgroep droogte / noodplanambtenaren provincie houden het kabinet op de hoogte.

Een andere mitigerende maatregel is het opleggen van een captatieverbod voor de waterwingebieden (oppervlaktewater voor de productie van drinkwater), maar niet voor de captatie door de waterbedrijven.

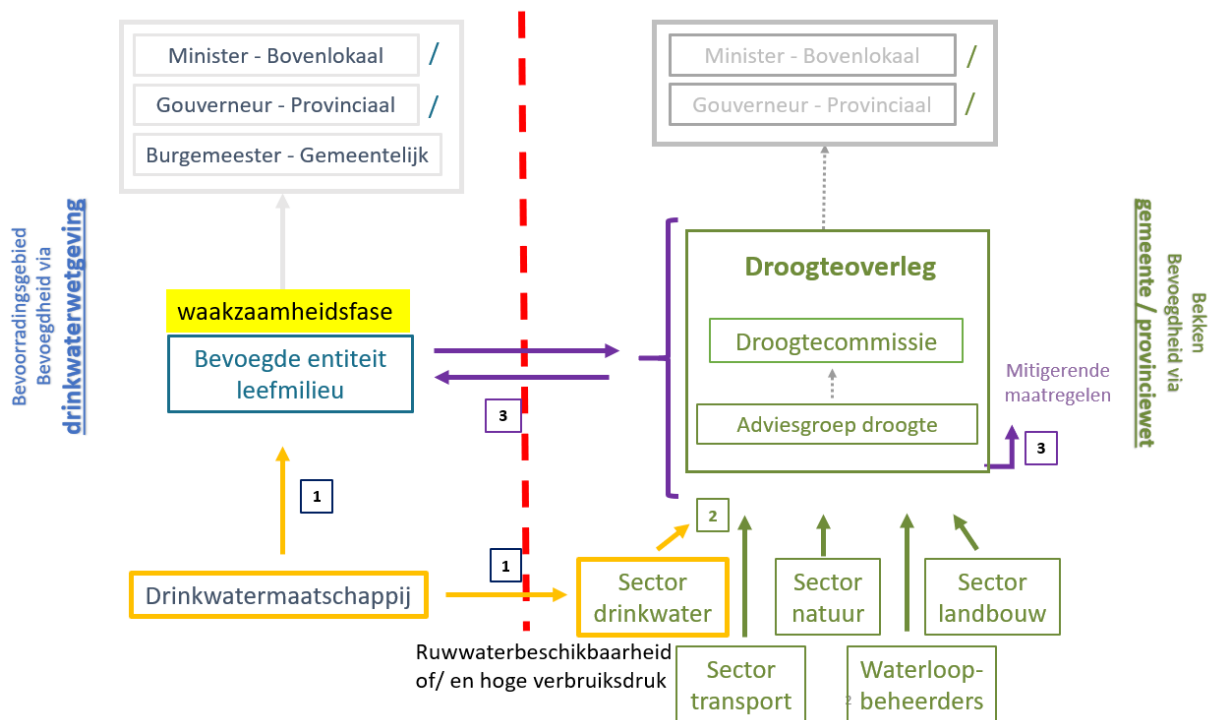
Als er dit captatieverbod nodig is, wordt dit gecommuniceerd naar de gouverneur / burgemeester.

Meer in Figuur 5 (waakzaamheidsfase : lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 2 – met captatieverbod).

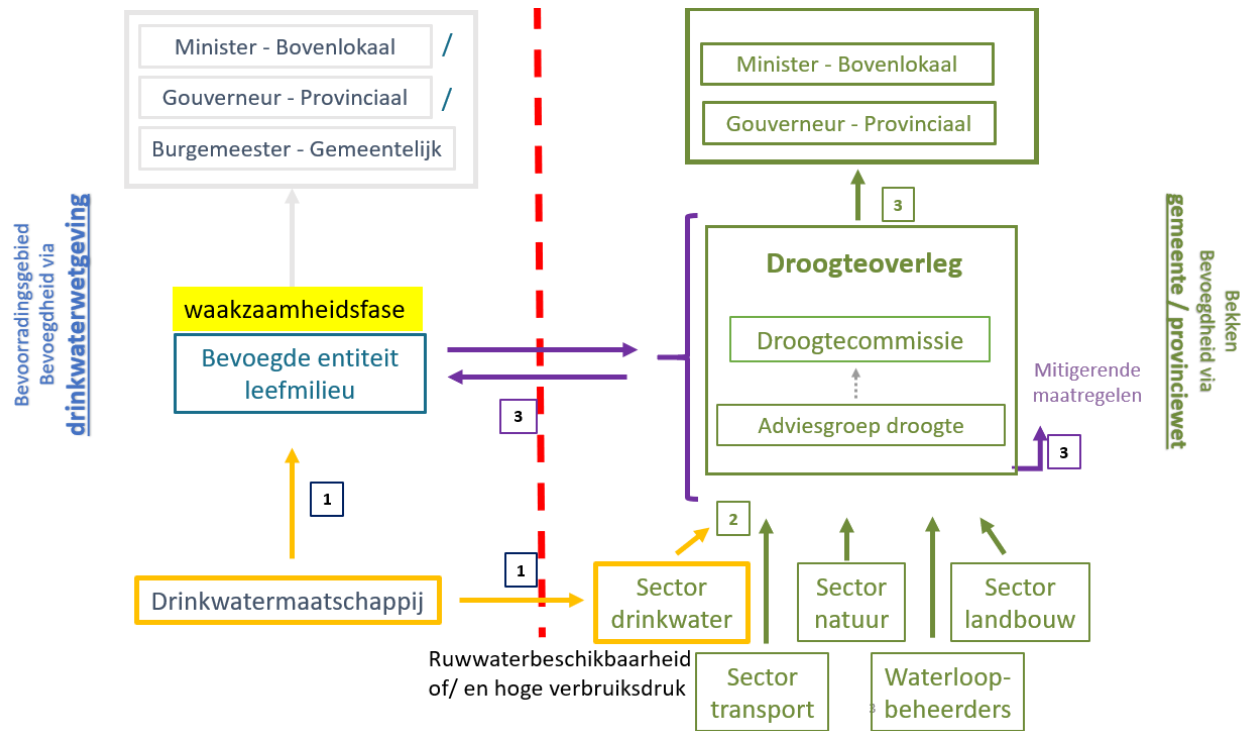

De kleurcode voor de escalatie drinkwater blijft in deze situatie op **geel** staan.

Figuur 6: waakzaamheidsfase: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 1 – zonder captatieverbod

Figuur 7: waakzaamheidsfase: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk – fase 2 MET captatieverbod

4.3.2 Pré-alarmpfase: ORANJE

Pré-alarmpfase
 De situatie is zo ernstig dat het kraanwater niet meer gebruikt mag worden voor niet-essentiële toepassingen. Ga ook spaarzaam om met regenwater.

Na het overschrijden van het escalatiecriterium bevoorrading kraanwater voor een specifiek bevoorradinggebied, meldt het waterbedrijf dit aan de bevoegde entiteit leefmilieu. Daar hoort een bijhorende onderbouwing, uitleg en plan van aanpak bij.

De DWMen volgen de toestand continu op, zoeken oorzaken en oplossingen om de bevoorrading van het kraanwater veilig te stellen.

Ook hier zijn de twee mogelijke situaties voorgesteld in figuur 5 (zonder vraag voor captatieverbod) en figuur 6 (met captatieverbod).

In Figuur 6 (*préalarm, lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk zonder captatieverboden*) wordt **STAP 1 en 2 gevolgd als bij code geel** (zie 4.3.1.)

STAP 3 - De problematiek zoals ook bij code geel / waakzaamheidsfase wordt aangebracht op het overleg van de Adviesgroep Droogte.

Daar worden de genomen mitigerende maatregelen besproken en eventuele bijkomende worden genomen.

STAP 4: Als uit de evaluatie blijkt dat er een verspilverbod kraanwater nodig is voor een specifiek bevoorradingsgebied, wordt dit verder besproken met de entiteit leefmilieu. Die roept eventueel een overleg samen met de andere waterbedrijven om de problematiek verder in kaart te brengen.

De VMM maakt een advies op en communiceert dit naar het kabinet en de betrokken provinciegouverneurs.

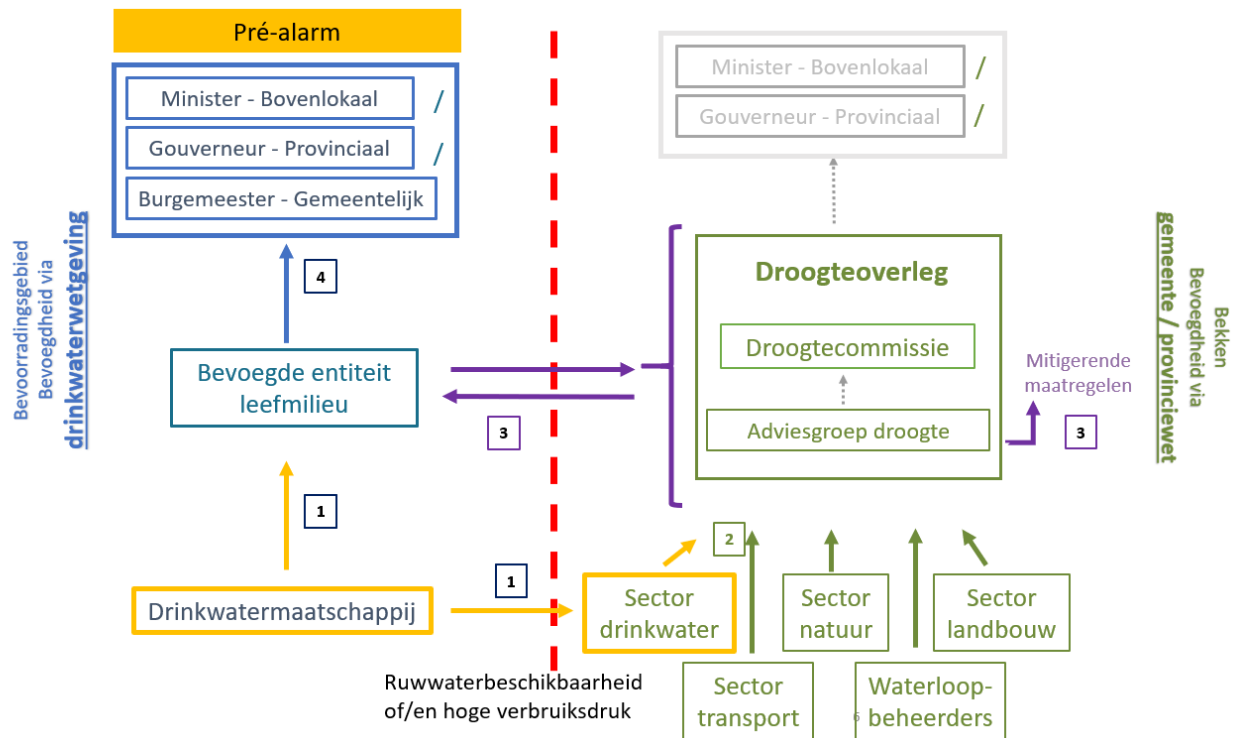
De VMM verzorgt de communicatie naar kabinet, de betrokken gouverneurs / provinciale noodplanambtenaren.

De VMM verzorgt de communicatie naar Agentschap Zorg en Gezondheid.

De VMM volgt het overleg op met de noodplanambtenaren rond de bevoorrading kraanwater.

Figuur 8: pré-alarm: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk zonder captatieverboden

Figuur 7 geeft de verschillende stappen weer als er **naast de mitigerende maatregelen ook een captatieverbod moet opgelegd worden in voedende waterlopen voor andere actoren dan het drinkwaterbedrijf in kwestie.**

Dit captatieverbod geldt niet voor het waterbedrijf.

STAP 4 is het advies doorsturen naar de gouverneur met een vraag tot

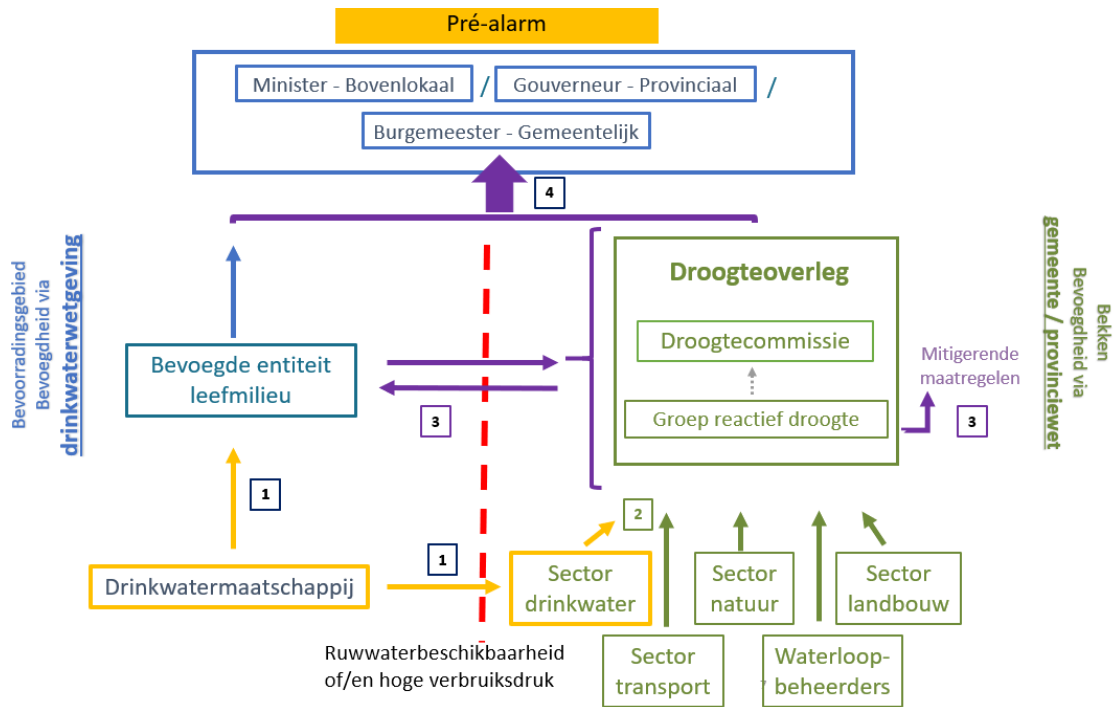
- opleggen van gebruiksbeperkingen voor het gebruik van kraanwater
- opleggen van een captatieverbod op bepaalde waterlopen die instaan voor de voeding van de waterproductiecentra onder druk.

De communicatie van de opschaling naar code oranje naar de minister en de gouverneur gebeurt in overleg en bij voorkeur gelijktijdig.

Dus het advies om gebruiksbeperkingen op het kraanwater op te leggen en captatieverboden op te leggen, wordt gebundeld.

Figuur 9: pré-alarm: lage ruwwaterbeschikbaarheid en/of hoge verbruiksdruk MET captatieverboden

4.4 Problemen andere sector

Een escalatie is eveneens mogelijk **op vraag van een andere partij**. Hierbij wordt in het bijzonder gedacht aan bv waterloopbeheerders wanneer deze volledig of deels in functie van het verzekeren van de ruwwaterbeschikbaarheid voor de drinkwatervoorziening, specifieke reactieve maatregelen nemen tijdens periode van droogte en waterschaarste.

4.4.1 Waakzaamheidsfase: GEEL

Waakzaamheidsfase

In de bevoorradsingsgebieden die opgeschaald zijn, wordt de bevoorrading intenser opgevolgd. Sensibilisatie gebeurt naar de gebruikers om spaarzaam om te gaan met het kraanwater.

STAP 1- Een andere sector meldt het probleem van waterschaarste aan de Adviesgroep droogte.

STAP 2 - Aquaflanders heeft een vertegenwoordiger in de Adviesgroep droogte en meldt dit probleem

van de andere sector aan de bevoegde entiteit leefmilieu.

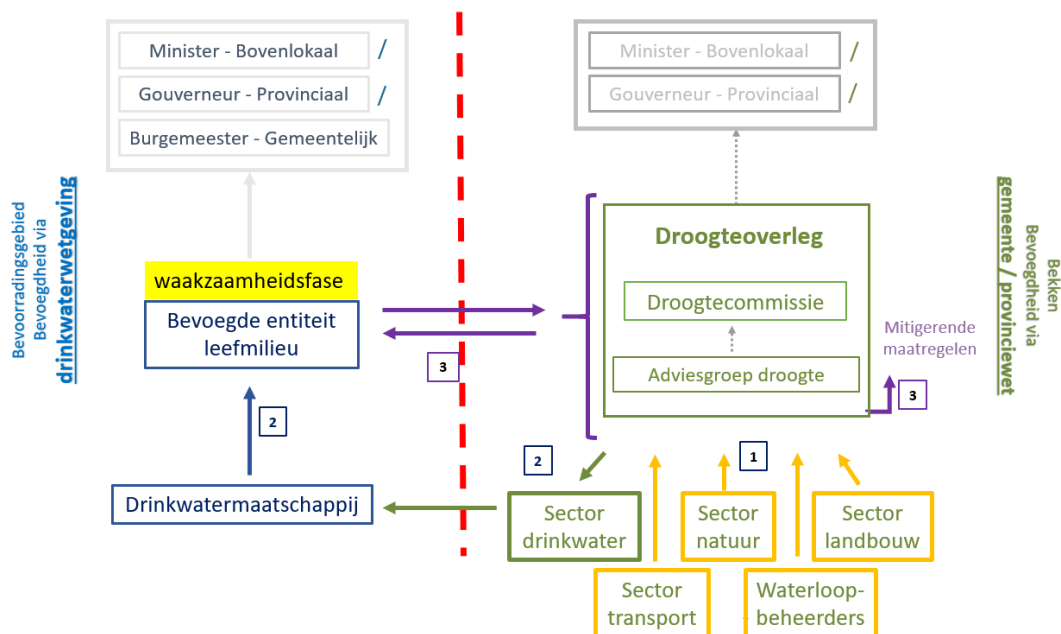
STAP 3 - Het probleem van de andere sector wordt besproken op de Adviesgroep droogte.

De Adviesgroep droogte stelt, waar mogelijk, mitigerende maatregelen voor en voert deze uit om het probleem van waterschaarste aan te pakken.

Indien adviesgroep droogte het wenselijk acht dat er naar code GEEL wordt geschakeld, wordt dit in overleg met de bevoegde entiteit leefmilieu verder besproken.

De bevoegde entiteit leefmilieu past het escalatieniveau aan en verzorgt de communicatie naar kabinet, AZG, ..

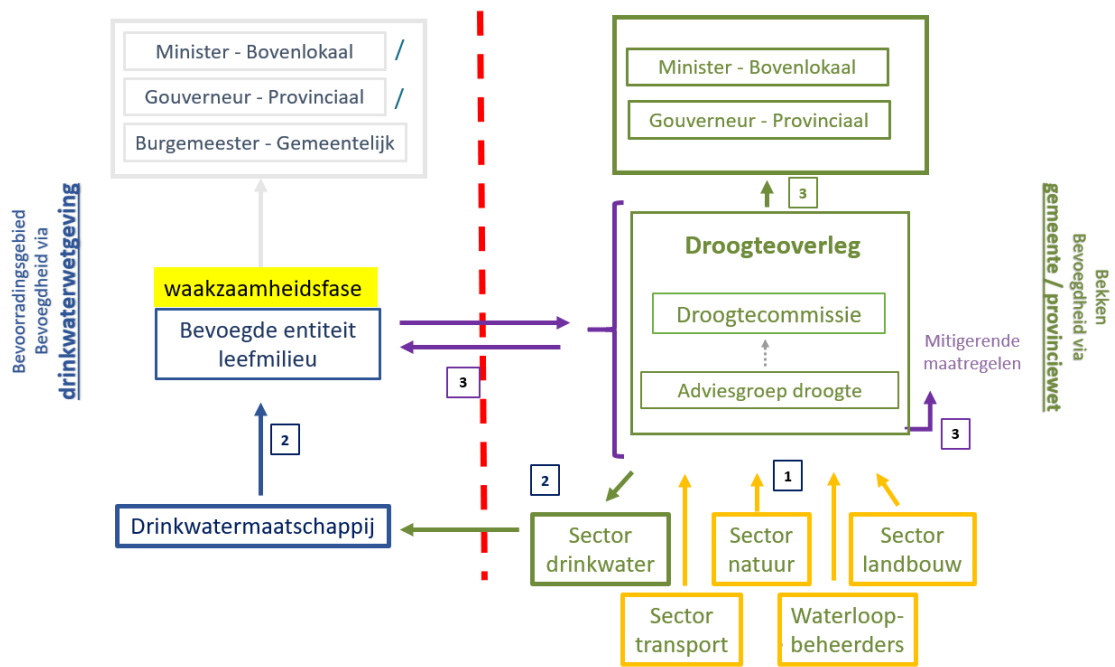
Figuur 10: waakzaamheidsfase escalatie kraanwater - op vraag van een andere sector – zonder captatieverbod

Extra in figuur 9 is in **STAP 3** de noodzaak tot het opleggen van captatieverboden.

Figuur 11: waakzaamheidsfase escalatie kraanwater - op vraag van een andere sector – MET captatieverbod

4.4.2 Pré-alarmsfase: ORANJE

Pré-alarmsfase
 De situatie is zo ernstig dat het kraanwater niet meer gebruikt mag worden voor niet-essentiële toepassingen. Ga ook spaarzaam om met regenwater.

STAP 3 - Het probleem van de andere sector wordt besproken op de Adviesgroep droogte die nu wekelijks samenkomt.

De Adviesgroep droogte stelt, waar mogelijk, mitigerende maatregelen voor en voert deze uit om het probleem van waterschaarste aan te pakken.

Ook het opleggen van captatieverbod in bepaalde waterlopen is noodzakelijk.

Aan de waterbedrijven van een specifiek bevoorradinggebied wordt door de Adviesgroep Droogte gevraagd om op te schalen naar code oranje.

In overleg met de bevoegde entiteit leefmilieu wordt opgeschaald naar code oranje.

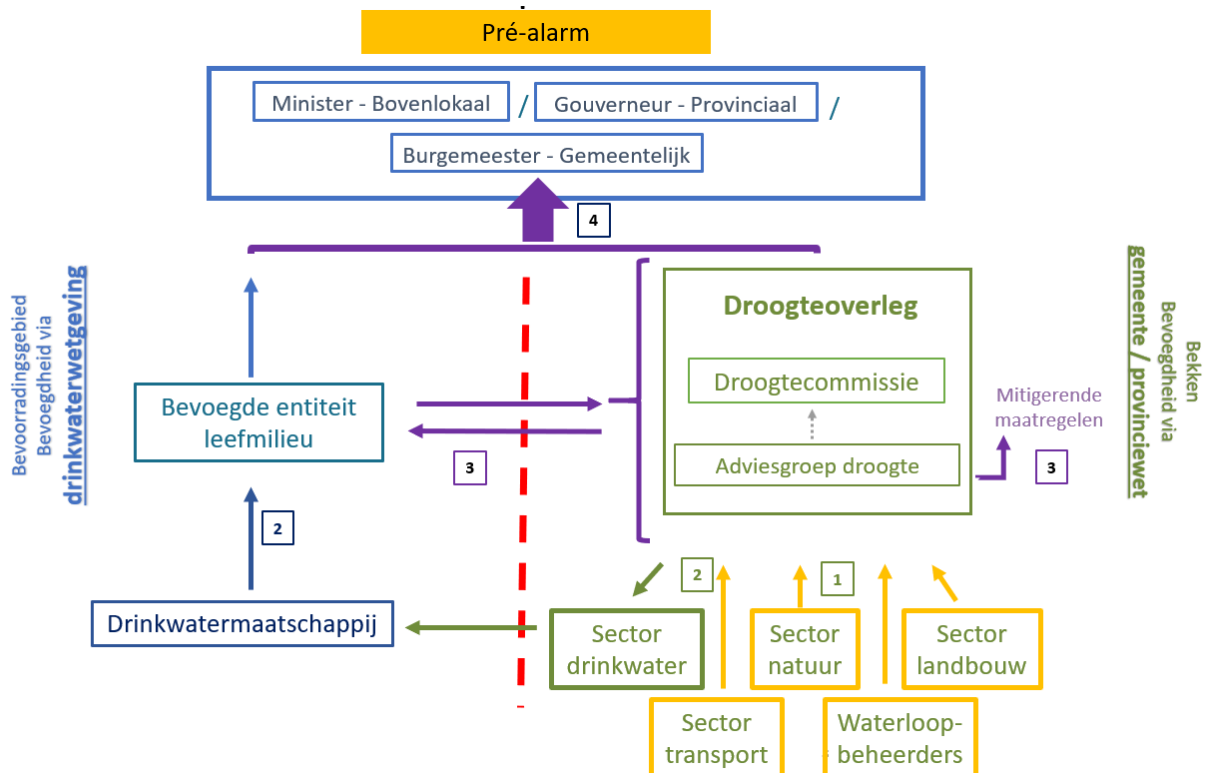
STAP 4 is het advies naar de gouverneur met een vraag tot opleggen van gebruiksbeperkingen voor het gebruik van kraanwater als voor een captatieverbod op bepaalde waterlopen die instaan voor de voeding van de waterproductiecentra onder druk.

De communicatie van de opschaling naar code oranje naar de minister en de gouverneur gebeurt in overleg en bij voorkeur gelijktijdig.

Dus het advies om gebruiksbeperkingen op het kraanwater op te leggen en captatieverboden op te leggen, wordt gebundeld.

De VMM verzorgt de communicatie naar AZG, ...

Figuur 12: pré-alarm: escalatie kraanwater - op vraag van een andere sector – MET captatieverbod

4.5 Alarmfase: ROOD – nood- en interventieplan

Alarmfase

Risico is reëel dat niet meer kan voldaan worden aan de drinkwatervraag.

Absoluut verbod op verspilling van kraanwater. Bijkomende gebruiksbeperkingen zijn mogelijk.

Respecteer de afgekondigde gebruiksbeperkingen. Ga spaarzaam om met regenwater.

Als er structurele watertekorten zijn voor de drinkwaterlevering, en zo'n noodsituatie zich voordoet wordt het alarmeringsschema opgenomen in Figuur 11 geactiveerd.

Het overleg en de afspraken tussen de VMM, watermaatschappijen en kabinet zoals opgesomd onder code oranje blijven gelden.

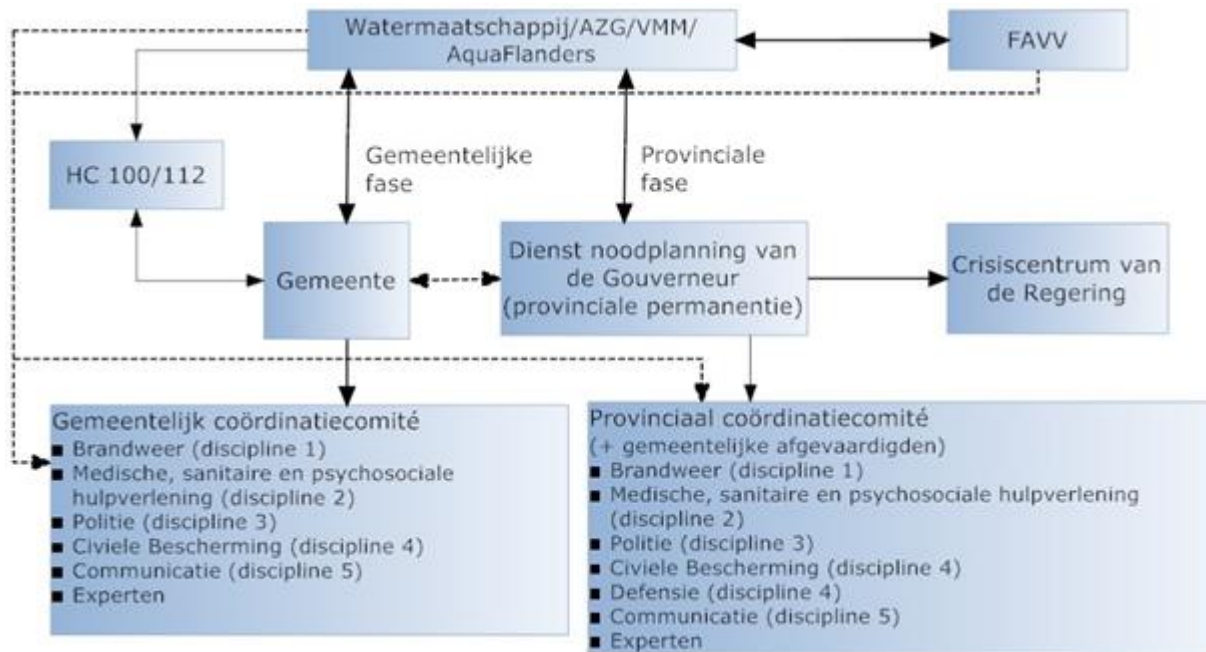
PS De pré-alarmfase voor structurele watertekorten uit de actiefiche drinkwater valt onder de oranje – Pré-alarmfase van het escalatieschema.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Hulpcentrum 112/100 moet verwittigd worden als het normaal gebruik van drinkwater niet mogelijk is.
- Wanneer er een coördinatiecomité bijeenkomt, zal de externe communicatie van daaruit in samenwerking met de watermaatschappijen gebeuren.

Figuur 13: verloop van een noodsituatie bij een ramp met impact op drinkwaterlevering

Legende

volle lijn: verwittiging en communicatie

stippellijn: afvaardiging van een vertegenwoordiger

De gouverneur(s) waar het bevoorradingsgebied in noodfase gelegen is, kan naast de maatregelen afgekondigd via het nieuwe artikel 14/1 uit het drinkwaterbesluit extra maatregelen afkondigen.

De gouverneur wordt geadviseerd door het Coördinatiecomité.

Het Coördinatiecomité heeft vertegenwoordigers van de VMM, Aquaflanders en van de betrokken DWM.

Mogelijke extra maatregelen

Vraag naar gebruikers om extra te bezuinigen op kraanwatergebruik, richtwaarde van 50 liter per dag per hoofd met uitzondering van ziekenhuizen, woon- en zorgcentra,

De VMM maakt een advies op voor de betrokken gouverneur(s) met de vraag om extra maatregelen te nemen zoals afgesproken in het nood- en interventieplan – fiche drinkwater.

5 BIJLAGE

5.1 Bijlage 1 – Criteria van de verschillende waterbedrijven voor de impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte

5.1.1 AQUADUIN - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en effluent

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van infiltratiewater en grondwater, normaal debiet kan worden geleverd.
Impactniveau 1	Door droogte onvoldoende productie van infiltratiewater en/of grondwater, normaal debiet kan worden geleverd dankzij andere sturing of extra aankoop.
Impactniveau 2	Het is niet mogelijk om aan de vraag in het bevoorradingsdebiet te voldoen.

5.1.2 AGSO Knokke-Heist - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van grondwaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen van het bevoorradingsgebied.
Impactniveau 1	Herverdeling van de winningsdebieten over één of meerdere grondwaterwinningen ten gevolge van lage grondwaterstanden, in sommige winningen kunnen de normale debieten niet langer gewonnen worden omwille van de droogte. (1)
Impactniveau 2	Ondanks de herverdeling van de winningsdebieten en schakelingen is het niet mogelijk om aan de vraag te voldoen in dit bevoorradingsgebied.

^[1] Het betreft hier herverdelingen ten gevolge van (langdurige) droogte. Herverdelingen ten gevolge van de normale operationele werking (vb. bufferen van winningen) vallen hierbuiten.

5.1.3 Pidpa - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van grondwaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen van het bevoorradingsgebied.
Impactniveau 1	Herverdeling van de winningsdebieten over één of meerdere grondwaterwinningen ten gevolge van lage grondwaterstanden, in sommige winningen kunnen de normale debieten niet langer gewonnen worden omwille van de droogte.(1)
Impactniveau 2	Ondanks de herverdeling van de winningsdebieten en schakelingen is het niet mogelijk om aan de vraag te voldoen in dit bevoorradingsgebied.

[1] Het betreft hier herverdelingen ten gevolge van (langdurige) droogte. Herverdelingen ten gevolge van de normale operationele werking (vb. bufferen van winningen) vallen hierbuiten.

5.1.4 water-link - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – OW

Impactniveau 0	Maasdebieten Luik > 40 m ³ /s en 6 m ³ /s beschikbaar voor drinkwaterproductie
Impactniveau 1	Maasdebieten Luik < 40 m ³ /s en 6 m ³ /s beschikbaar voor drinkwaterproductie Maasdebieten Luik < 40 m ³ /s (droogteniveau 1) en gedurende vijf opeenvolgende dagen minder kanaalwater beschikbaar dan nodig voor de dagelijkse aanvulling van de ruwwatervoorraad.
Impactniveau 2	Maasdebieten Luik < 30 m ³ /s (droogteniveau 2) en peil van het Albertkanaal (pand Wijnegem-Olen) minder dan 10 cm boven het minimaal peil voor normale scheepvaart

5.1.5 Farys - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte – GW en OW

5.1.5.1 Oppervlaktewater: WPC Oostende langs kanaal Brugge – Oostende

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van de oppervlaktewaterwinning, normale debieten kunnen worden gewonnen.
----------------	---

	Zoutgehalte < 8000µS/cm
Impactniveau 1	Zoutgehalte > 8.000µS/cm en < 10.000µS/cm
Impactniveau 2	Aanpassing van het winningsdebiet Zoutgehalte > 10.000µS/cm

5.1.5.2 Grondwater

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van grondwaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen van het bevoorradingsgebied.
Impactniveau 1	Aanvullen van de winningsdebieten met één of meerdere alternatieve bronnen, in sommige winningen kunnen de normale debieten niet langer gewonnen worden omwille van de droogte.
Impactniveau 2	Ondanks de herverdeling van de winningsdebieten en schakelingen is het niet mogelijk om aan de vraag te voldoen in het bevoorradingsgebied.

5.1.6 De Watergroep - Impactindicator ruwwaterbeschikbaarheid bij droogte - GW en OW

5.1.6.1 Grondwater

Impactniveau 0	Geen impact van de droogte op de ruwwaterbeschikbaarheid van grondwaterwinningen, normale debieten kunnen worden gewonnen in alle winningen van het bevoorradingsgebied.
Impactniveau 1	Herverdeling van de winningsdebieten over één of meerdere grondwaterwinningen ten gevolge van lage grondwaterstanden, in sommige winningen kunnen de normale debieten niet langer gewonnen worden omwille van de droogte.(1)
Impactniveau 2	Ondanks de herverdeling van de winningsdebieten en schakelingen is het niet mogelijk om aan de vraag te voldoen in dit bevoorradingsgebied.

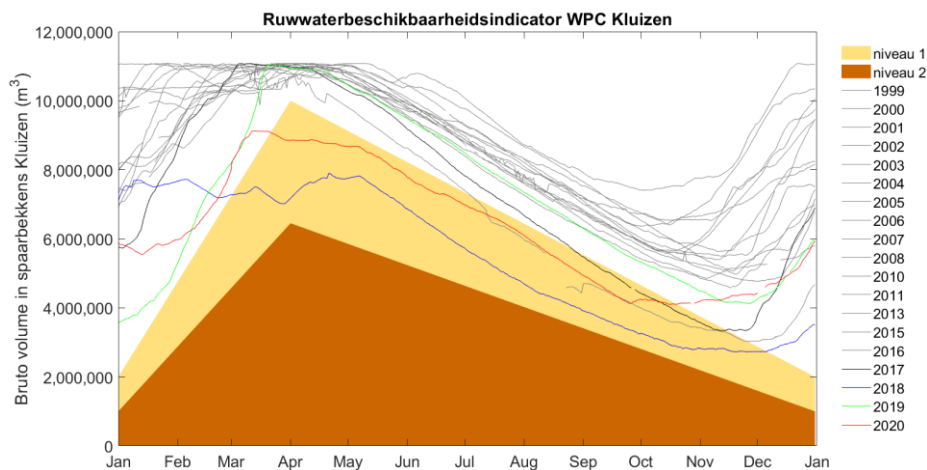
^[1] Het betreft hier herverdelingen ten gevolge van (langdurige) droogte. Herverdelingen ten gevolge van de normale operationele werking (vb. bufferen van winningen) vallen hierbuiten.

5.1.6.2 Oppervlaktewater

WPC Kluizen

De grenswaarden voor het bruto buffer volume in beide spaarbekkens van Kluizen samen variëren doorheen het jaar zoals weergegeven in onderstaande grafiek. De grenswaarden aangeduid op deze figuur worden gebruikt om de ruwwaterbeschikbaarheid weer te geven en zijn gelijk aan minimaal 1 Mm³ en 2 Mm³ op 1 januari voor Ruwwaterbeschikbaarheidsniveau 2 en Ruwwaterbeschikbaarheidsniveau 1 respectievelijk en 6,45 Mm³ en 10 Mm³ op 1 april. Door externe factoren, buiten droogte om, kan deze ruwwaterbeschikbaarheid beperkt zijn zoals bijvoorbeeld tijdens renovatiewerkzaamheden of calamiteiten in het waterwingebied. Er wordt enkel opgeschaald in de impactindicator droogte naar het niveau in onderstaande figuur weergegeven indien het aanslagpeil van de innamepompen niet langer bereikt wordt zonder maatregelen in het waterwingebied te nemen.

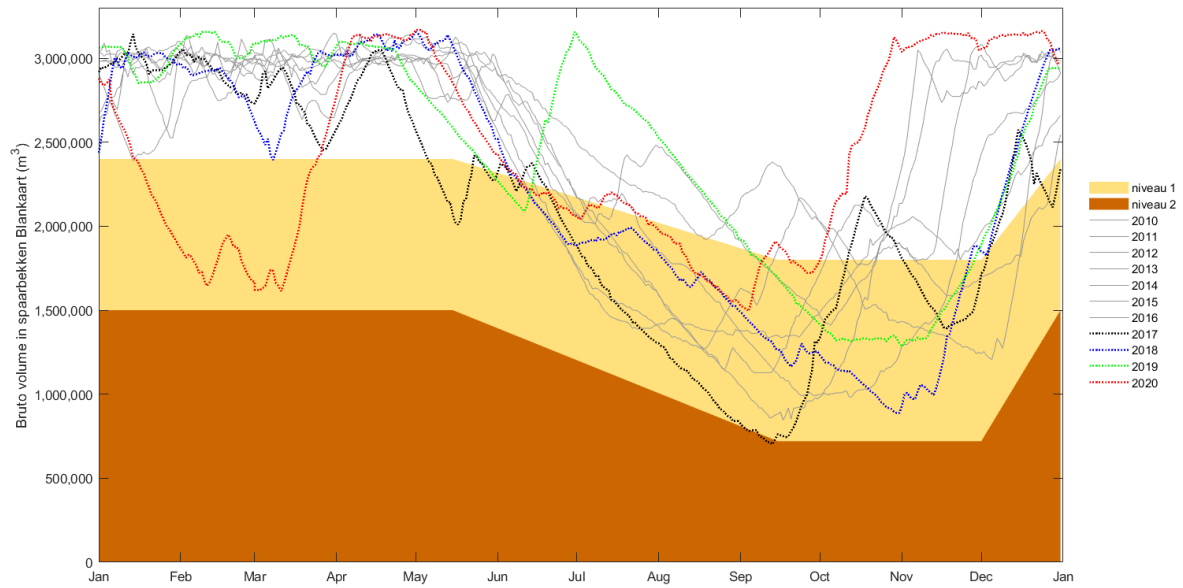

WPC Blankaart

De grenswaarden voor het bruto buffer volume in het spaarbekken van de Blankaart varieert doorheen het jaar zoals weergegeven in onderstaande grafiek. De grenswaarden aangeduid op deze figuur worden gebruikt om de ruwwaterbeschikbaarheid weer te geven. Door externe factoren, buiten droogte om, kan deze ruwwaterbeschikbaarheid beperkt zijn zoals bijvoorbeeld tijdens renovatiewerkzaamheden of calamiteiten in het waterwingebied. Er wordt enkel opgeschaald in de impactindicator droogte naar het niveau in onderstaande figuur weergegeven indien het streefpeil van de Blankaartvijver zoals bepaald in het NIP niet langer wordt gehaald én het weekgemiddelde debiet op de IJzer in Haringe lager is dan 0,5 m³/s. Zo bevindt zich voor de periode februari tot april 2021 de

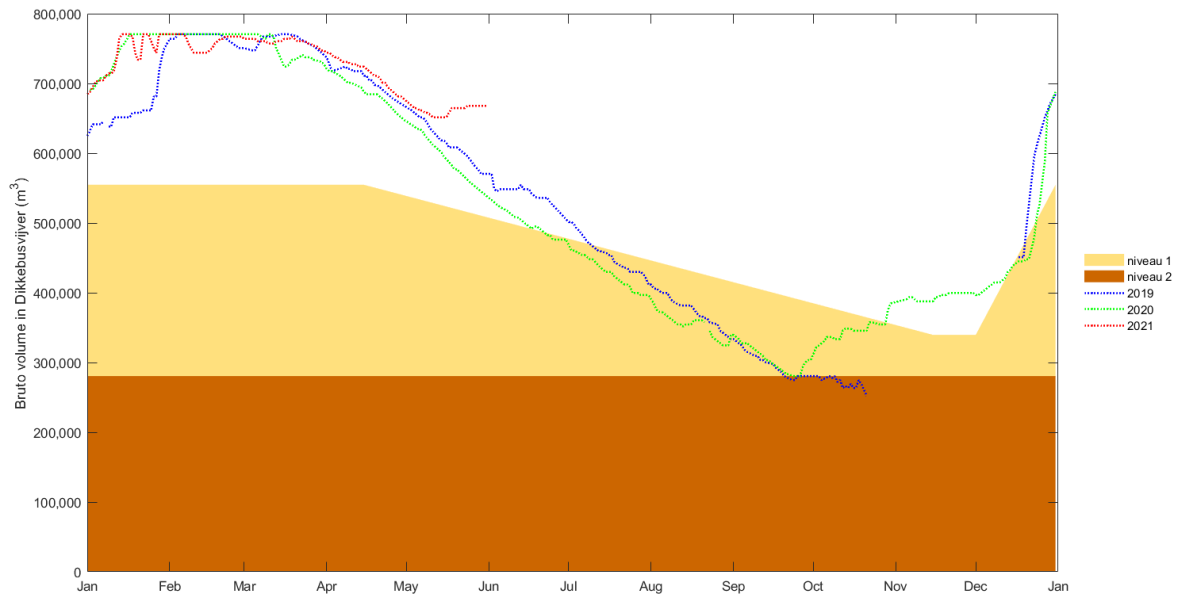
ruwwaterbeschikbaarheidsindicator voor WPC De Blankaart zich op niveau 1, maar de impactindicator droogte op niveau 0.

WPC Dikkebus

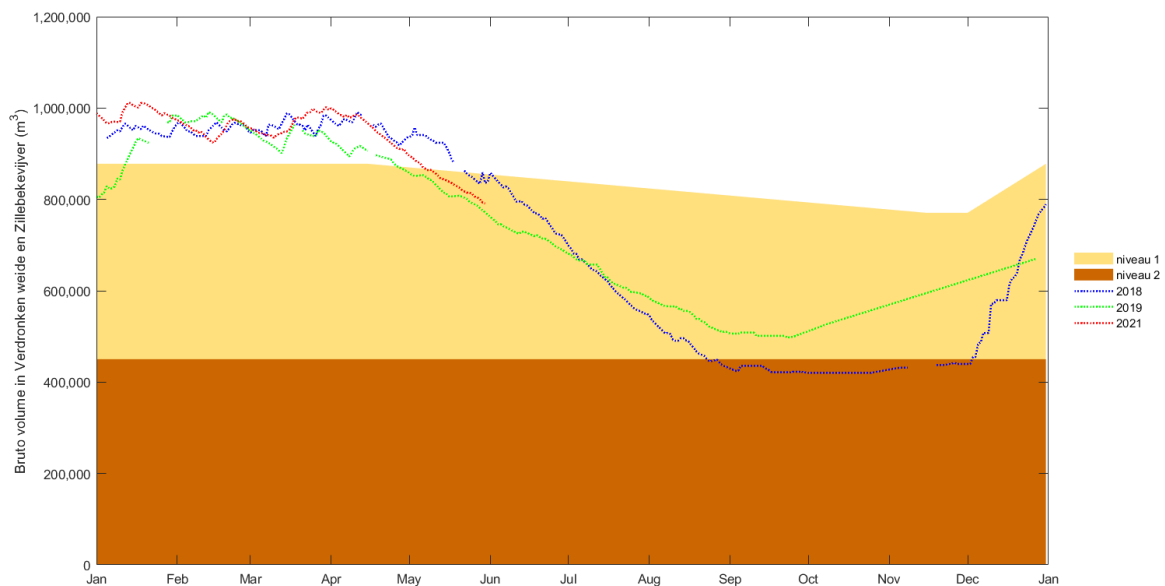
De grenswaarden voor het bruto buffer volume in Dikkebusvijver varieert doorheen het jaar zoals weergegeven in onderstaande grafiek. De grenswaarden aangeduid op deze figuur worden gebruikt om de ruwwaterbeschikbaarheid weer te geven. Door externe factoren, buiten droogte om, kan deze ruwwaterbeschikbaarheid beperkt zijn zoals bijvoorbeeld tijdens renovatiewerkzaamheden of calamiteiten in het waterwingebied. Er wordt enkel opgeschaald in de impactindicator droogte naar het niveau in onderstaande figuur weergegeven indien er geen water op de Kleine Kommelbeek beschikbaar is voor inname.

WPC Zillebeke

De grenswaarden voor het bruto buffer volume van de verdrinken weide en Zillebekevijver samen varieert doorheen het jaar zoals weergegeven in onderstaande grafiek. De grenswaarden aangeduid op deze figuur worden gebruikt om de ruwwaterbeschikbaarheid weer te geven. Door externe factoren, buiten droogte om, kan deze ruwwaterbeschikbaarheid beperkt zijn zoals bijvoorbeeld door calamiteiten in het waterwingebied of te hoge pesticiden of nitraatconcentraties in de aanvoer. Er wordt enkel opgeschaald in de impactindicator droogte naar het niveau in onderstaande figuur weergegeven indien het stroomopwaarts peil ter hoogte van stuw 8 op de Bollaertbeek lager is dan 19.83 mTAW.

WPC Gavers

Voor WPC De Gavers wordt als grenswaarde voor van niveau 0 naar niveau 1 over te gaan gekeken naar het streefpeil in het kanaal Bossuit-Kortrijk (17,20mTAW). Zodra dit streefpeil niet langer aangehouden kan worden wordt er een niveau naar omhoog geëscaleerd. Er wordt overgegaan van niveau 1 naar niveau 2 indien de inname uit het kanaal naar de Gavervijver dient stopgezet te worden. Deze grenswaarden bepalen de ruwwaterbeschikbaarheidsindicator. Indien het niet op peil houden van het kanaal gerelateerd is aan een te laag debiet op de Schelde dan wordt hetzelfde niveau doorgegeven voor de impactindicator droogte. Indien andere oorzaken ten gronde liggen (bv. Calamiteit op de Schelde waardoor ervoor gekozen wordt om niet langer over te pompen van de Schelde naar het kanaal) zal enkel de ruwwaterbeschikbaarheidsindicator escaleren en blijft de impactindicator droogte in niveau 0.

5.2 Bijlage 2 – Niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik

5.2.1 Voorstel van niet-essentiële toepassingen voor kraanwatergebruik

5.2.1.1 Voorstel – 2021 – kraanwatergebruik

Onder niet-essentiële toepassingen vermeld in het eerste lid, worden begrepen:

- 1° het afspuiten van voertuigen, aanhangwagens en opleggers;
- 2° het vullen of bijvullen van zwem- en plonsbaden met meer dan 100 liter water;
- 3° het vullen of bijvullen van vijvers;
- 4° het bevoorraden van fonteinen;
- 5° het reinigen van verhardingen zoals straten, straatgreppels, voetpaden, terrassen, opritten, parkings en pleinen;
- 6° het besproeien van sportterrein en festivalweide;
- 7° het sproeien van velden en weiden;
- 8° het besproeien van grasvelden, parken en tuinen;
- 9° het besproeien en reinigen van daken, gevels, tenten, luifels.

De toepassingen opgesomd in het tweede lid zijn wel toegestaan indien ze noodzakelijk zijn:

- 1° in het kader van de regelgeving voor dierenwelzijn
- 2° ter bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en de openbare orde
- 3° om te voldoen aan de algemene, sectorale of bijzondere milieuvorwaarden zoals bedoeld in artikel 5.4.2. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en artikel 73 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

BIJLAGE 2: ECOLOGISCHE KWETSBAARHEID DROOGTE

Onderbouwing van maatregelen voor onttrekkingsbeperkingen

1. Voorstel van aanpak

Voor de aanpak werd in 3 stappen gewerkt:

- Opmaak kwetsbaarheidskaart: doel is een onderscheid te maken tussen ecologisch zeer kwetsbare, ecologisch kwetsbare en ecologische minder kwetsbare waterlopen. Het idee is dat hoe kwetsbaarder de waterloop, hoe strenger de beschermingsmaatregelen uitgewerkt worden.
- Uitwerking differentiatie volgens waterlooptype: Het is evident dat kleinere waterlopen met een beperkt debiet een grotere impact ondervinden van droogte dan grotere waterlopen.
- Bepaling van drempels rekening houdende met de verschillende waterlooptypes en rekening houdende met de ecologische kwetsbaarheid van waterlopen.

1.1. Ecologische kwetsbaarheid

Om de ecologische kwetsbaarheid te bepalen werd er voor geopteerd om rekening te houden met de aanwezigheid van kwetsbare vissoorten en het habitattype 3260 (Ondiepe beken en rivieren met goede structuur en watervegetaties). Deze aanpak werd ook geadviseerd door het INBO (zie INBO.A.3957: Advies over het belang van een wateronttrekkingsverbod in ecologisch zeer kwetsbare kleine beken en bronbeken)

Het gebruik van macro-invertebraten bleek niet haalbaar voor deze aanduiding (link met droogte te weinig gekend). Het is wel duidelijk dat de vissoorten goede indicatoren zijn voor de ecologische kwetsbaarheid van waterlopen en ook dienst kunnen doen als paraplu-soorten voor andere organismen.

Volgende keuzes werden gemaakt:

- *Ecologisch zeer kwetsbaar: aanwezigheid of tot doel gestelde uitbreiding van beekprik, rivierdonderpad en habitattype 3260 / aanwezigheid van grote modderkruiper*

Beekprik, rivierdonderpad en grote modderkruiper zijn drie vissoorten van bijlage 2 van de Habitatrichtlijn met een ongunstige regionale staat van instandhouding. Voor beekprik en rivierdonderpad is een soortbeschermingsplan opmaakt. Voor de grote modderkruiper is een soortbeschermingsplan in voorbereiding. Het aantal populaties grote modderkruiper in Vlaanderen is zeer beperkt (nvdr. de kennis over de verspreiding is wel beperkt, bijkomend onderzoek wordt opgestart). Voor al deze soorten geldt dat verdroging van hun habitat nefast kan zijn. Verdroging van deze waterlopen door menselijke ingrepen (bvb. onttrekking, versnelde

afvoer,...) moet dan ook maximaal voorkomen worden. Het actuele voorkomen van deze soorten beperkt is tot relictpopulaties. Deze soorten weinig mobiel zijn en omwille van hun levenswijze zeer gevoelig voor droogval. Een watertekort op deze waterlopen kan dus leiden tot onherstelbare schade. Ook voor de instandhouding van habitattype 3260 is de aantasting van de natuurlijke waterpeildynamiek door wateronttrekking een bedreiging.

- *Ecologisch kwetsbaar: aanwezigheid of tot doel gestelde uitbreiding van kleine modderkruiper / aanwezigheid van serpeling, kopvoorn en kwabaal.*

Kleine modderkruiper is eveneens een beschermde vissoort van bijlage 2 van de Habitatrichtlijn met een ongunstige regionale staat van instandhouding. Deze soort heeft een iets ruimer verspreidingsgebied en komt naast in waardevolle stromende waterlopen ook in stilstaande wateren voor. De soort is ook iets minder gevoelig voor verdroging dan beekprik, rivierdonderpad en grote modderkruiper. Serpeling, kopvoorn en kwabaal zijn 3 regionaal belangrijke vissoorten die ook bij de opmaak van de prioriteitenkaart voor vismigratie geselecteerd werd als gidsoorten. De aanduiding van de ecologisch kwetsbare waterlopen werd door deze keuze afgestemd op de vismigratiekaart.

- *Ecologisch minder kwetsbare waterlopen: andere onbevaarbare waterlopen*

Deze waterlopen zijn ecologisch minder kwetsbaar. Dit betekent echter niet dat we voor deze waterlopen geen aandacht moeten hebben. Het is evident dat we voor elke waterloop een minimum beschermingsniveau beogen. Bovendien bevat deze groep waterlopen ook heel wat waterlopen gelegen in aandachts- en speerpuntgebieden waarbij het de bedoeling is om op vrij korte termijn de goede ecologische toestand te realiseren.

1.2. Waterlooptypes

De indeling en beschrijving van de waterlopen is gebaseerd op de studie "Onderzoek naar de verspreiding en typologie van ecologisch waardevolle waterlopen in het Vlaamse Gewest" (Schneiders & Wils, 1995). Om het mogelijk te maken een typologie op te stellen voor alle waterlopen in Vlaanderen werd het grote aantal biotische (macro-invertebraten, waterplanten en vissen) en abiotische (morfometrische en fysisch-chemische) gegevens van de verschillende stroomgebieden samengevoegd. Dit resulteerde in een typologie die gebaseerd is op biotische variabelen, aangevuld en verfijnd met abiotische variabelen (zie <https://www.inbo.be/nl/waterlopen>). Voor deze oefening wordt geopteerd voor een eenvoudigere indeling:

- Kleine beken (incl. bronbeken)
- Grote beken
- Kleine rivieren, grote en zeer grote rivieren
- Kunstmatige waterloop in vlakke gebieden (veelal wordt de term "polderwaterloop" gebruikt voor deze waterlopen in de wetenschappelijke literatuur; om verwarring te vermijden met het werkingsgebied van polders en wateringen wordt deze term in dit kader niet gebruikt)

Kleine en grote beken, kleine, grote en zeer grote rivieren zijn waterlopen die een stromend karakter hebben. Kunstmatige waterlopen in vlakke gebieden zijn door de mens gegraven systemen, die meestal omwille van het lage verval geen of weinig stroming kennen. Het peil in deze waterlopen wordt nagenoeg altijd bepaald door de aanwezigheid van stuwen of pompgemalen. Het gaat voornamelijk over waterlopen in poldergebieden (kust- of Scheldepolders).

2. Bepaling van drempels

Cruciaal is natuurlijk om te bepalen wanneer de ecologische doelstellingen voor een waterloop in gevaar komen omwille van een te lage waterafvoer en/of een te beperkte hoogte van de waterkolom.

Het voordeel van een afwegingskader voor debiet is dat dit een éénduidiger parameter is voor een waterloop. Het debiet dat je meet op een bepaalde locatie zal verhoudingsgewijs overeenkomen met een meetpunt meer af- of opwaarts in de waterloop. In Vlaanderen beschikken we over ongeveer 100 meetposten die debiet meten. Voor de meeste van deze posten zijn langdurige meetreeksen beschikbaar.

De waterhoogte kan zeer sterk variëren over een traject van een waterloop. De bepaling van de waterhoogte is dan ook minder eenduidig. In Vlaanderen zijn ruim 100 meetposten die enkel de waterhoogte meten. Daarnaast kunnen waterdieptes ook eenvoudig manueel gemeten worden.

Door het Instituut voor Natuur en Bos werden op basis van literatuur volgende drempels (zie tabel 1) voorgesteld.

Tabel 1: ecologische drempelwaarden op basis van literatuur (INBO)

Type	kenmerkende diepte (m)	drempelwaarde onttrekkingsverbod
bronbeken	< 0,25	n.v.t.
kleine beek	< 1	0,65
grote beek	< 1,5	0,75
kleine Kempense beek	< 0,75	0,65
grote Kempense beek	< 1,75	0,75

Zeker voor de kleinere waterlopen lijken de voorgestelde drempels in de praktijk niet haalbaar. In overleg met de waterbeheerders en experts worden volgende de drempels in tabel 2 voorgesteld. Deze drempels worden als richtwaarden voorgesteld. Op basis van verdere kennisopbouw kunnen deze drempels in de toekomst verder verfijnd worden.

Tabel 2: drempelwaarden

	Zeer kwetsbaar	kwetsbaar	Minder kwetsbaar
Kleine beek (incl. bronbeek)	Permanent verbod	Q90/P10 (of 25 cm)	Q95/P05 (of 20 cm)
Grote beek	Q90/P10 (of 50 cm)	Q95/P05 (of 40 cm)	Q98/P02 (of 25 cm)
Kleine, grote en zeer grote rivier	Q95/P05 (of 75 cm)	Q98/P02 (of 50 cm)	Geen beperkingen

Voor de berekening van de P-waarden (of Q-waarden) wordt gebruik gemaakt van een 14-daags gemiddelde. Op die manier worden tijdelijke dalingen afgevlakt en wordt ook voorkomen dat onstabiele waarden bekomen worden. Bijvoorbeeld P05/Q95 betekent dat de waterlopen 95% van de tijd een hoger debiet hebben. Door VMM werd een evaluatie gemaakt van de debietmeters voor de zomers 2017-2019 en ook voor “normale” zomers. Hieruit blijkt dat in het algemeen de voorgestelde drempels aansluiten op de periodes waarbij de voorbije jaren beperkingen ingesteld werden.

Voor de waterdieptes is deze analyse nog niet helemaal afgerond. Er wordt ook nog nagegaan of daar eveneens met een overschrijdingsdrempel (H90/H95/H98) gewerkt kan worden. De drempel voor de kwetsbare kleine beken werden bepaald op basis van de metingen van de provincies Limburg en Antwerpen in 2019.

Gezien de kunstmatige waterlopen in vlakke gebieden meestal een zeer laag debiet hebben en een kunstmatig peil ingesteld wordt, is het niet logisch om voor dit type van waterlopen te opteren voor een minimale waterdiepte. Het is aangewezen voor deze waterlopen maatregelen te nemen wanneer het streefpeil niet meer bereikt kan worden. Voor de meeste kunstmatige waterlopen in vlakke gebieden moet het streefpeil nog bepaald worden.

Voor de ecologische zeer kwetsbare kleine beken wordt voorgesteld om minstens in periodes van droogte een onttrekkingsverbod te adviseren (zie ook INBO.A.3957: Advies over het belang van een watercaptatieverbod in ecologisch zeer kwetsbare kleine beken en bronbeken). De motivatie hiervoor is dat dit zeer kwetsbare waterlopen zijn met een klein debiet. Indien er tijdens een droogteperiode onttrekkingen gebeuren heeft dit logischerwijze meteen een grote impact. Bovendien blijft het aantal onttrekkingen in veel van deze waterlopen beperkt en is de waterbeschikbaarheid ook zeer beperkt zodat de impact voor industrie, landbouw en huishoudens van deze maatregel beperkt is

3. Afbakening van waterloopzones voor beperkingen inzake wateronttrekkingen

Op basis van de kwetsbaarheidskaart en de kaart met de waterlooptypes wordt een maatregelenkaart uitgewerkt. Doel van deze kaart is aan te duiden waar maatregelen inzake onttrekkingsbeperkingen noodzakelijk zijn om de ecologische doelstellingen niet in gevaar te brengen.

Volgens beslisregels werden hiervoor uitgewerkt:

- Een maatregel op een waterloopsegment wordt altijd doorvertaald naar de stroomopwaartse afstroomgebieden.
- Een maatregel op een waterloopsegment wordt niet doorvertaald naar de stroomafwaartse afstroomgebieden.
- VHA-zones/afstroomgebieden worden opgedeeld wanneer er (zeer) kwetsbare waterlopen aanwezig zijn indien nodig. Op die manier wordt het onttrekkingsverbod enkel ingesteld in de (zeer) kwetsbare waterlopen en niet op andere waterlopen in deze VHA-zone wanneer de drempels voor de (zeer) kwetsbare waterlopen overschreden werden.
- Een maatregelzone stopt bij voorkeur aan een fysiek herkenningspunt zoals een brug, weg, duiker, stuw of samenvloeiing van waterlopen.
- Indien er meerdere geschikte debietmeters aanwezig zijn in een stroomgebied, wordt nagegaan welke debietmeter het meest representatief is.
- Zijlopen of bovenlopen volgen mee de debietmeter op de hoofdwaterloop. Indien een zijloop extra moet worden beschermd, dient een apart meetpunt op de zijwaterloop te worden voorzien waarbij een afzonderlijk afstroomgebied moet bepaald worden.
- Waterlopen met eenzelfde kwetsbaarheid kunnen samengenomen worden in 1 afstroomgebied indien deze verbonden zijn.
- Wanneer bij een grote waterloop verschillende kleine zijlopen met beperkt stroomgebied voorkomen, wordt geopteerd om 1 representatieve waterloop te voorzien van een meetpunt dat kan worden doorvertaald naar de overige zijlopen.
- Voor minder kwetsbare waterlopen wordt maximaal gewerkt met VHA-zones of deelbekkens als afbakening. Indien er in dit gebied een representatieve debietmeter voorhanden is, kan deze worden gebruikt om een uitspraak te doen voor heel de VHA-zone of heel het deelbekken.
- Voor grensoverschrijdende waterlopen wordt via bilateraal overleg afstemming gezocht met de andere regio/land (Wallonië, Nederland, Frankrijk).

Per afstroomgebied worden de debiet- en peilmeters geselecteerd die ingezet worden om te bepalen of de drempels al dan niet bereikt worden. Wanneer er geen representatieve meetpunten beschikbaar zijn voor (zeer) kwetsbare waterlopen, zullen de bevoegde waterbeheerders manuele waterhoogtemetingen uitvoeren. Dit is logischerwijze voornamelijk noodzakelijk voor de fijnmazige bovenlopen. Voor minder kwetsbare waterlopen zal maximaal met extrapolaties of terreinwaarnemingen gewerkt worden.

Door deze werkwijze bekomen we een kaart met afstroomgebieden die gebiedsdekkend voor Vlaanderen is. Elk afstroomgebied kan 2 kleuren krijgen: rood of groen (onttrekkingsbeperking wenselijk of niet). Binnen een afstroomgebied kan er eventueel voor geopteerd worden om op de hoofdwaterloop toch onttrekking toe te laten.

De bedoeling is dat deze kaart zowel bruikbaar is voor de voorbereiding als de presentatie van de maatregelen:

- Ter voorbereiding van de overlegvergadering: voorstel op basis van de meetwaarden
- Na beslissingen: presentatie kaart op Vlaamse en provinciale websites

4. Waterlopen in veengebieden

Door ANB werd voorgesteld om bij de uitwerking van de afwegingen ook voldoende aandacht te hebben voor veengebieden. De bescherming van veengebieden is belangrijk, zowel vanuit oogpunt natuur, als vanuit het oogpunt waterconservering en voor de voorkoming van de afbraak van het veen (behoud C-opslag). De bescherming van veengebieden dient nog verder vorm gegeven te worden. Hiertoe zullen initiatieven genomen worden in het kader van het waterschaarste- en droogterisicobeheerplan als onderdeel van het volgende stroomgebiedbeheerplan.

Het voorstel is om al maatregelen te nemen voor waterlopen in veengebieden die tevens gelegen zijn binnen beschermde natuurgebieden (SBZ, VEN, erkende natuurreservaten). Gezien een gebiedsdekkende kaart van de veengebieden die beïnvloed worden door de peilen in de waterlopen nog niet beschikbaar is, wordt deze aanpak nog niet verwerkt in de ecologische kwetsbaarheidskaart, maar worden deze voorstellen per waterloop apart overwogen en bediscussieerd.

5. Oude meanders

In Vlaanderen liggen heel wat oude meanders in de valleien van bevaarbare en onbevaarbare waterlopen. Sommige meanders zijn ecologisch waardevolle ecosystemen en potentiële habitats voor bittervoorn, grote modderkruiper en kroeskarper. Tijdens droge zomers wordt er uit heel wat meanders water gecapteerd door landbouwers om gewassen te beregenen. In een aantal gevallen is dit geen probleem, in andere gevallen vormt onttrekking een bedreiging voor de natuurwaarden in en rond de meander. Het is dan ook wenselijk om ook voor deze systemen een onttrekkingsregeling uit te werken.

Juridisch moeten de meanders onderverdeeld worden in drie types:

1. meanders die verbonden zijn met een bevaarbare waterloop (voor deze waterlopen is er de facto een onttrekkingsverbod gezien onttrekking enkel toegelaten is aan de vaste onttrekkingspunten)
2. meanders die verbonden zijn met een onbevaarbare waterloop (beslissing nodig inzake onttrekkingsverbod onbevaarbare waterlopen)
3. volledig afgesloten meanders (onttrekking is onderhevig aan een voorafgaande aktenaam of omgevingsvergunning voor grondwaterwinning).

ANB, DVW (gezien veel meanders nog eigendom zijn van DVW en sommige ook aangesloten op de hoofdwaterloop) en de provincies (gezien meerdere waterlopen 2° categorie door deze meanders stromen) maken een analyse en werken een concreet voorstel uit.

BIJLAGE 3: HUISHOUDELIJK REGLEMENT VLAAMSE DROOGTECOMMISSIE

Hoofdstuk I - Oprichting en ontbinding van de Droogtecommissie

Art. 1

§1. De Droogtecommissie is een uitvoerend orgaan binnen de CIW-werking. Dit wil zeggen dat de Droogtecommissie uitvoering moet kunnen geven aan de adviezen van de Adviesgroep Droogte. Conform de beslissing van de CIW van 31/05/2021.

§2. De Droogtecommissie is een permanente commissie zoals bepaald in artikel 11 § 1 van het huishoudelijk reglement van de CIW.

Hoofdstuk II - Samenstelling

Art. 2

§ 1. De Droogtecommissie is samengesteld uit een vertegenwoordiging van de waterbeheerders (De Vlaamse Waterweg, Vlaamse Milieumaatschappij, een vertegenwoordiger van de provincies, een vertegenwoordiger van de steden en gemeenten en een vertegenwoordiger van de polders en wateringen), een vertegenwoordiging van de drinkwatermaatschappijen, de gouverneurs en een vertegenwoordiger van Aquafin.

§ 2. Elk lid van de Droogtecommissie duidt een effectief en een plaatsvervangend vertegenwoordiger aan. Als profiel voor de commissieleden worden personen vooropgesteld met zowel een beslissingsmandaat, als voldoende terreinkennis.

§ 3. Wijzigingen in de vertegenwoordiging in de Droogtecommissie worden meegedeeld aan het secretariaat van de Droogtecommissie en aan het CIW-secretariaat. Fundamentele wijzigingen in de samenstelling van de Droogtecommissie moeten voorgelegd worden aan de CIW.

Art. 3

§ 1. De Droogtecommissie wordt voorgezeten door de voorzitter van de CIW.

§ 2. Het secretariaat van de Droogtecommissie bestaat uit de voorzitter van de Adviesgroep Droogte. Indien deze niet beschikbaar is, duidt de voorzitter van de Droogtecommissie één of meerdere andere personen hiervoor aan.

Hoofdstuk III - Bijeenroeping, vergadering en verslaggeving van de Droogtecommissie

Art. 4

De Droogtecommissie komt bijeen ofwel op voorstel van Adviesgroep Droogte overeenkomstig de procedure van het draaiboek 'coördinatie bij waterschaarste en droogte' en initiatief van de voorzitter, ofwel wanneer een lid hierom verzoekt.

Art. 5

§ 1. De voorzitter stelt, samen met het secretariaat, de ontwerpagenda op voor de vergadering.

§ 2. De uitnodigingen voor de vergadering worden door het secretariaat van de Droogtecommissie samen met de ontwerpagenda elektronisch aan de leden van de Droogtecommissie en aan het secretariaat van de CIW bezorgd. De plaatsvervangende leden worden terzelfdertijd ingelicht.

§ 3. De leden van de Droogtecommissie kunnen schriftelijk bijkomende agendapunten indienen bij het secretariaat van de Droogtecommissie. Op de vergadering kunnen ook nog agendapunten toegevoegd worden.

§ 4. Voor zover mogelijk worden nota's en teksten die betrekking hebben op te behandelen agendapunten door het secretariaat van de Droogtecommissie voor de vergadering aan de leden van de Droogtecommissie en aan het secretariaat van de CIW bezorgd.

Art. 6

De voorzitter, het secretariaat en de leden van de Droogtecommissie kunnen gemotiveerd deskundigen uitnodigen met het oog op een technische en inhoudelijke toelichting bij de bespreking van een specifiek punt.

Art. 7

§ 1. Het secretariaat van de Droogtecommissie is belast met het opstellen en het bewaren van de verslagen van de vergaderingen van de Droogtecommissie en met de rapportering aan de Adviesgroep Droogte over de stand van zaken van de uitvoering van de vooropgestelde taken van de Droogtecommissie.

§ 2. Het verslag van de vergadering bestaat uit:

- 1° de datum van de vergadering;
- 2° de namen van de aanwezigen, van hen die verhinderd waren en van de afwezigen;
- 3° de agenda;
- 4° een korte weergave van de besprekingen en/ of beslissingen per agendapunt;
- 5° een lijst met actiepunten.

§3. De Droogtecommissie streeft er naar om alle beslissingen en adviezen bij consensus te nemen. Indien dit niet mogelijk is, worden de beslissingen en adviezen genomen bij eenvoudige meerderheid van stemmen van de aanwezige organisaties, overeenkomstig de samenstelling van de Droogtecommissie zoals omschreven in art 2 §1. Elke organisatie heeft recht op één stem, ook als meerdere personen van één organisatie aanwezig zijn. Bij staking van stemmen wordt het voorstel verworpen.

Het verslag vermeldt voor elk agendapunt waarover gestemd werd het resultaat van de stemming en geeft desgevallend, met opgave van de organisaties die ze gesteund hebben, de uiteenlopende standpunten weer.

§ 4. Het secretariaat bezorgt het ontwerpverslag aan de leden van de Droogtecommissie en aan het secretariaat van de CIW binnen de werkdag na de vergadering. Indien het ontwerpverslag van een vergadering door omstandigheden niet binnen de afgesproken timing kan worden overgemaakt aan de commissieleden, bezorgt het secretariaat binnen de werkdag na de vergadering minstens een lijst met de afspraken gemaakt op de vergadering aan de leden van de Droogtecommissie.

§ 5. De leden van de Droogtecommissie bezorgen binnen de 2 werkdagen na de bezorging van het ontwerpverslag hierop hun opmerkingen.

Hoofdstuk IV - Taakstelling

Art. 8

§ 1. De Droogtecommissie is een uitvoerend orgaan en heeft voornamelijk een rol in **informatie-uitwisseling**, het aanzetten tot het nemen van **reactieve maatregelen** en in **coördinatie/afstemming van reactieve maatregelen**. De Droogtecommissie maakt afspraken over de **communicatie** bij droogte en waterschaarste.

§ 2. Bevoegdheden van de Droogtecommissie met betrekking tot maatregelen drinkwater is beperkt tot maatregelen die nodig zijn om de bronnen (grond- en oppervlaktewater) te beschermen in geval van waterschaarste of droogte en tot afspraken inzake afstemming van communicatie.

Art 9

§ 1. Gedetailleerde afspraken over de taakstelling worden in het draaiboek coördinatie bij waterschaarste en droogte vastgelegd.

Art 10

Het secretariaat van de Droogtecommissie is te bereiken op:

CIW secretariaat: secretariaat_ciw@vmm.be, 053 72 65 07

Secretarissen:

- Niels Van Steenberg, niels.vansteenbergen@vlaamsewaterweg.be, 0477 29 64 90
- Sofie Herman, s.herman@vmm.be, 0478 73 66 18

Hoofdstuk VI - Algemene bepalingen

Art. 11

De leden van de Droogtecommissie hechten hun goedkeuring aan het huishoudelijk reglement van de Droogtecommissie.

Art. 12

Het huishoudelijk reglement en zijn eventuele toekomstige wijzigingen zijn pas definitief van kracht na goedkeuring door de Droogtecommissie.

Aldus vastgesteld in Brussel, op 30 juni 2021

Voorzitter van de Droogtecommissie

BIJLAGE 4: DROOGTE-OVERLEGSTRUCTUREN EN HUN LEDEN

1. **Droogtecommissie**

2. **Provinciaal droogteoverleg Limburg**

3. **Provinciaal droogteoverleg Antwerpen**

4. **Provinciaal droogteoverleg Vlaams-Brabant**

5. **Provinciaal droogteoverleg Oost-Vlaanderen**

6. **Provinciaal droogteoverleg West-Vlaanderen**

7. **CIW Adviesgroep Droogte**

BESLUIT:

Artikel 1. Het is verboden water, ongeacht de oorsprong ervan, te gebruiken voor volgende niet-essentiële toepassingen:

- het afspuiten van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers, tenzij in het kader van de normale activiteiten van daartoe gespecialiseerde ondernemingen;
- het vullen of bijvullen van particuliere zwem- en plonsbaden (>100l) , tenzij dit om technische redenen tijdens de aanleg van het zwembad voor de stabiliteit van de constructie vereist is,
- het vullen of bijvullen van vijvers en het bevoorraden van fonteinen;
- het reinigen van straten, straatgreppels, stoepen, voetpaden en riolen;
- het besproeien van velden, binnenplaatsen, grasperken en tuinen voor zover dit niet kan worden uitgesteld en noodzakelijk is in het raam van de normale activiteiten van land- en tuinbouwondernemingen, particuliere groente- en fruitteelt en tuinaanleg;
- het besproeien van daken, gevels, tenten, luifels;
- in de onderneming, voor doeleinden die niet absoluut noodzakelijk zijn voor het personeel of het productieproces of bedrijfsactiviteit;

tenzij dit gebruik onvermijdelijk is voor de normale bedrijfsvoering of opgelegd in het kader van andere regelgeving.

De toepassingen opgesomd in het eerste lid zijn wel toegestaan indien ze noodzakelijk zijn:

1. Ter bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en de openbare orde;
2. In het kader van de regelgeving voor dierenwelzijn;
3. Om te voldoen aan de algemene, sectorale of bijzondere milieuvoorwaarden zoals bedoeld in artikel 5.4.2. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en artikel 73 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Art. 2. Het is verboden leidingwater te gebruiken voor besproeien van sportterreinen, tenzij dit onvermijdelijk is voor de normale bedrijfsvoering.

Art. 3. Overtredingen van dit besluit worden gestraft met gevangenisstraf van acht tot veertien dagen en met een geldboete van € 26 tot € 200 of met één van de straffen alleen⁸.

Art.4. Dit besluit treedt in werking op de datum van ondertekening

⁸ Deze bedragen worden vermenigvuldigd zoals bepaald in de wet van 5 maart 1952 betreffende de decimes op de strafrechtelijke geldboeten.

Dit besluit wordt aangeplakt aan de gemeentelijke aanplakborden en gepubliceerd op gemeentelijke websites.

Locatie, datum

De gouverneur,

XXXX

Modelbesluit tijdelijk onttrekkingsverbod:

Besluit van de gouverneur van de provincie XXX

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De wet betreffende de onbevaarbare waterlopen van 28 december 1967, artikel 23bis;
- Het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet onbevaarbare waterlopen van 7 mei 2021, artikel 31.

Vormvereisten

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De waterbeheerders hebben tijdens het provinciale droogteoverleg van xxx voorstellen geformuleerd voor dit besluit.
- Optioneel: De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid heeft advies gegeven op xxx 2021.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op het eindrapport "Uitwerking van een reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens waterschaarste" dat in de mededeling van de Vlaamse regering van 30 april 2021 bekrachtigd werd en de daarin voorgestelde droogteindicatoren en hun bijhorende drempelwaarden. Dit besluit houdt eveneens rekening met verdere gebied specifieke informatie die aangeleverd wordt tijdens het provinciaal droogteoverleg van dd. XXX.

De Adviesgroep Droogte en het provinciaal droogte overleg van de provincie xx stelden vast dat de drempels van de droogte-indicatoren op meerdere locaties in de provincie xxx

overschreden werden. Dit is in het bijzonder het geval voor:

- Xxx
- Xxx
-

Met dit besluit wordt tegemoet gekomen aan de doelstellingen die bijdragen aan het integraal waterbeleid conform artikel 1.2.2. 1° (de bescherming, de verbetering of het herstel van oppervlakte- en grondwaterlichamen), 3° (het duurzaam beheer van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater) en 6° (het terugdringen van het risico op waterschaarste).

Bekendmaking van dit besluit

Dit besluit wordt bekend gemaakt door publicatie in de provinciale bestuursmemoriaal.

Daarnaast wordt aan de bevoegde besturen en administraties gevraagd om dit besluit en de bijhorende kaart bekend te maken via:

- Het e-loket wateronttrekking uit onbevaarbare waterlopen;
- De website <https://www.vlaanderen.be/droogtemaatregelen>;
- De website van de provincie;
- De website van de betrokken lokale besturen.

Het besluit wordt bezorgd aan de betrokken waterbeheerders, lokale besturen, politiezones en de toezichthouders.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid;
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (waterwetboek);
- De Europese habitatrichtlijn (92/43/EEG) inzake de bescherming van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna;
- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet), artikel 16, 26bis en 36ter.

DE GOUVERNEUR VAN DE PROVINCIE XXX BESLUIT:

Artikel 1.

Het is verboden water te onttrekken uit alle onbevaarbare waterlopen en publieke grachten in de stroomgebieden zoals opgenomen in bijlage. Het betreft de stroomgebieden van:

- —
- —
-

Deze waterlopen worden aangeduid op kaart (zie bijlage 1).

Art. 2.

Op de onttrekkingsverboden van artikel 1 zijn volgende uitzonderingen van toepassing:

1. Onttrekkingen met weidepompen voor drenking van vee dat buiten staat in de wei;
2. Onttrekkingen door hulpdiensten in geval van nood wanneer er geen alternatief voorhanden is;
3. Onttrekkingen voor het vullen van spuittoestellen om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken, op voorwaarde dat de gebruiker van de toestellen dusdanig te werk gaat dat er geen risico op puntverontreiniging is;
4. Door de bevoegde waterloopbeheerder gemachtigde onttrekkingen via een gravitaire overloop met vaste hoogte die er voor zorgt dat er enkel een onttrekking gebeurt wanneer een minimale hoogte van de waterkolom van 30 cm verzekerd wordt.

Art. 3.

Toezicht en handhaving van dit besluit verloopt zoals geregeld door of in uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Art. 4.

Dit besluit treedt in werking vanaf xxx tot het wordt opgeheven bij besluit van de gouverneur, bij einde van de droogtetoestand.

XXX, ... (datum).

De gouverneur van de provincie XXX,

XXXX

Modelbesluit permanent onttrekkingsverbod:

Besluit van de gouverneur van de provincie XXX

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De wet betreffende de onbevaarbare waterlopen van 28 december 1967, artikel 23bis;
- Het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet onbevaarbare waterlopen van 7 mei 2021, artikel 29.

Vormvereisten

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid heeft advies gegeven op 23 april 2021.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op het advies van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid met als kenmerk CIW 84/23.04.2021/pt. 9.1 van 23 april 2021, het Advies over het belang van een watercaptatieverbod in ecologisch zeer kwetsbare kleine beken en bronbeken van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO.A.3957) en het eindrapport "Uitwerking van een reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens waterschaarste" dat in de mededeling van de Vlaamse regering van 30 april 2021 bekrachtigd werd.

Met dit besluit wordt tegemoet gekomen aan de doelstellingen die bijdragen aan het integraal waterbeleid conform artikel 1.2.2. 1° (de bescherming, de verbetering of het herstel van oppervlakte- en grondwaterlichamen), 3° (het duurzaam beheer van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater) en 6° (het terugdringen van het risico op waterschaarste).

Het onttrekkingsverbod wordt ingesteld voor de kleine, ecologisch zeer kwetsbare beken. Deze waterlopen hebben een beperkt debiet. Indien er onttrekkingen plaatsvinden, heeft dit logischerwijze meteen een grote impact, in het bijzonder op de ecologische kwaliteit waarbij onherstelbare schade kan optreden. Bovendien is de waterbeschikbaarheid in deze waterlopen zeer beperkt zodat de mogelijkheden tot onttrekking zonder schade te veroorzaken zeer beperkt zijn, in het bijzonder in drogere periodes.

Voor de definiëring van kleine, ecologisch zeer kwetsbare beken moet aan de volgende 2 voorwaarden voldaan worden:

- Ecologisch zeer kwetsbaar: aanwezigheid of tot doel gestelde uitbreiding van beekprik, rivierdonderpad of habitatype 3260 en/of aanwezigheid van grote modderkruiper;
- Kleine beek: gedefinieerd als een beek met bekkengrootte kleiner dan 50 km² volgens hoofdstuk 2.1.2 'karakterisering oppervlaktewater' in het ontwerp van SGBP 2022-2027.

Bekendmaking van dit besluit

Dit besluit wordt bekend gemaakt door publicatie in de provinciale bestuursmemoriaal.

Daarnaast wordt aan de bevoegde besturen en administraties gevraagd om dit besluit en de bijhorende kaart bekend te maken via:

- Het e-loket wateronttrekking uit onbevaarbare waterlopen;
- De website <https://www.vlaanderen.be/droogtemaatregelen>;
- De website van de provincie;
- De website van de betrokken lokale besturen.

Het besluit wordt bezorgd aan de betrokken waterbeheerders, lokale besturen, politiezones en de toezichthouders.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid;
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (waterwetboek);
- De Europese habitatrichtlijn (92/43/EEG) inzake de bescherming van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna;
- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet), artikel 16, 26bis en 36ter.

DE GOUVERNEUR VAN DE PROVINCIE XXX BESLUIT:

Artikel 1.

Het is verboden water te onttrekken uit alle onbevaarbare waterlopen en publieke grachten in de stroomgebieden zoals opgenomen in bijlage. Het betreft de stroomgebieden van:

- —
- —
- —

Deze stroomgebieden en waterlopen worden aangeduid op kaart (zie bijlage 1).

Art. 2.

Het is verboden van 1 april tot en met 31 oktober, water te onttrekken uit alle onbevaarbare waterlopen en publieke grachten in de stroomgebieden zoals opgenomen in bijlage. Het betreft de stroomgebieden van:

- —
- —
- —

Deze stroomgebieden en waterlopen worden aangeduid op kaart (zie bijlage 1).

Art. 3.

Op de onttrekkingsverboden van artikel 1 en 2 zijn volgende uitzonderingen van toepassing:

1. Onttrekkingen met weidepompen voor drenking van vee dat buiten staat in de wei;
2. Onttrekkingen door hulpdiensten in geval van nood wanneer er geen alternatief voorhanden is;
3. Door de bevoegde waterloopbeheerder gemachtigde onttrekkingen via een gravitaire overloop met vaste hoogte die er voor zorgt dat er enkel een onttrekking gebeurt wanneer een minimale hoogte van de waterkolom van 30 cm verzekerd wordt.

Art. 4.

Toezicht en handhaving van dit besluit verloopt zoals geregeld door of in uitvoering van

titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Art. 5.

Dit besluit treedt in werking vanaf xxx tot het wordt opgeheven bij besluit van de gouverneur.

XXX, ... (datum).

De gouverneur van de provincie XXX,

XXXX

Modelbesluit captatieverbod t.g.v. blauwalgen:

De gouverneur van de provincie [provincie],

Gelet op artikel 128 van de provinciewet van 30 april 1836;

Gelet op de artikelen 4, 5, 7, 8 en 11 van de Wet op het Politieambt van 5 augustus 1992;

Gelet op de melding van een blauwalgenbloei op [waterweg] [waterloop] [openbare vijver] en recente waarnemingen van de waterloopbeheerder;

Overwegende dat blauwalgenbloeien en drijfslagen vooral voorkomen bij warm weer en in wateren met hoge gehalten voedingsstoffen en weinig of geen stroming;

Overwegende dat er bij het afsterven van blauwalgen in een drijfslag er giftige stoffen kunnen vrijkomen, die schadelijk kunnen zijn voor mens en dier;

Gelet op het microscopisch onderzoek uitgevoerd door de VMM d.d. [datum microscopie] waaruit blijkt dat het om potentieel toxische blauwalgen gaat;

Gelet op het binnen de CIW afgesproken kader voor een gecoördineerde aanpak van blauwalgenbloeien voor wateren andere dan de erkende zwem -en recreatiewateren;

Overwegende dat het om veiligheids- en gezondheidsredenen noodzakelijk is om op [waterweg] [waterloop] [openbare vijver] een verbod in te stellen op de captatie van gecontamineerd water voor het besproeien van consumptie- en voedergewassen en als drinkwater voor vee;

Gelet op de hoogdringendheid van de beslissing;

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit is van toepassing op [waterweg] [waterloop] [openbare vijver]

Artikel 2. In de drijfslag en de omgeving ervan is het verboden water te capteren voor het besproeien van consumptie- en voedergewassen en voor drinkwater voor vee.

Artikel 3. Overtredingen op dit politiebepsluit worden bestraf met een gevangenisstraf van 8 tot 14 dagen en een geldboete van 26 tot 200 euro⁹, of met één van deze straffen alleen;

Artikel 4. Dit besluit treedt in werking vanaf heden tot het wordt opgeheven bij politiebepsluit van de gouverneur van [provincie];

Artikel 5. Dit besluit zal worden aangeplakt aan de gemeentelijke aanplakborden en zal worden bekend gemaakt via gemeentelijke en provinciale websites. Het is onmiddellijk van kracht.

PROVINCIE,

DATUM

NAAM

Gouverneur provincie **PROVINCIE**

⁹ Deze bedragen worden vermenigvuldigd zoals bepaald in de wet van 5 maart 1952 betreffende de decimes op de strafrechtelijke boetes

